OLAĞANÜSTÜ BİR GECE

Stefan Zweig

Almanca aslından çeviren:
Ahmet Arpad

KORİDOR

"Yazgısının ona çizdiği yolu bir gizem olarak kabullenen kişi yaşamın gerçek tadına varır."

Stefan Zweig

OLAĞANÜSTÜ BİR GECE

Stefan Zweig

KORİDOR

KORİDOR YAYINCILIK – 425

ISBN: 978-605-7572-56-1

YAYINEVİ SERTİFİKA NO: 49242

MATBAA SERTİFİKA NO: 40514

Olağanüstü Bir Gece
Stefan Zweig

Özgün Adı: **Phantastische Nacht**

© Tüm hakları saklıdır. Yayıncının izni olmaksızın çoğaltılamaz, kaynak gösterilmek suretiyle alıntı yapılabilir.

Editör: Zübeyde Abat

Almanca aslından çeviren: Ahmet Arpad

Kapak tasarımı: Koridor Yayıncılık

Baskı: Ekosan Matbaacılık, İstanbul

EKOSAN MATBAACILIK

Maltepe Mah. Hastaneyolu Sok. No: 1 (Taral Tarım Binası)

Zeytinburnu - İstanbul

Cilt: Derya Mücellit, İstanbul

Koridor Yayıncılık, İstanbul, 2021

KORİDOR YAYINCILIK

Ömerli Mah. Harman Tepe Cad. No: 17 Kat: 4

Arnavutköy / İstanbul

Tel: 0212 – 544 41 41 / Faks: 0212 – 544 66 70

info@koridoryayincilik.com.tr

www.koridoryayincilik.com.tr

OLAĞANÜSTÜ BİR GECE

Stefan Zweig

Almanca aslından çeviren:
Ahmet Arpad

Koridor

STEFAN ZWEIG, 28 Kasım 1881'de Avusturya, Viyana'da varlıklı bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Çok yoğun bir sanat ve edebiyat eğitimi aldı. Viyana ve Berlin üniversitelerinde felsefe öğrenimi gören ve İngilizce, Latince, Yunanca, Fransızca konuşabilen Zweig, henüz lise çağlarında şiir yazmaya başladı. Psikolojiye ve Freud'un öğretilerine olan ilgisi, karakter tahlillerinde ustalaşmasını sağladı. Farklı kıtalarda birçok ülkede yaşadı ve buralarda edindiği birikimlerini pek çok eserine yansıttı. 1920 ve 1930'lu yıllarda özellikle ABD, Güney Amerika ve Avrupa'da dünyanın en ünlü yazarları arasında yer alan Zweig, çok sayıda deneme, öykü, uzun öykü ve romanın yanı sıra büyük bir ustalıkla kaleme aldığı biyografileriyle de ünlüdür. 1942 yılında Avrupa'nın içine düştüğü duruma ve 2. Dünya Savaşı'nın yarattığı acılara dayanamayarak karısıyla intihar etti.

Çevirmen Hakkında

Ahmet Arpad, 1942 İstanbul doğumludur. Orta ve lise öğrenimini Alman ve Avusturya okullarında tamamlayan Arpad İstanbul Üniversitesi'ndeki Alman Dili Edebiyatı yüksek öğreniminin ardından 1968 yılından bu yana Almanya'da yaşamaktadır. Bu ülkede serbest gazeteci, fotoğraf sanatçısı (40'dan fazla sergi) ve çevirmen olarak (75 çeviri) yaşamını sürdüren Ahmet Arpad özellikle Heinrich Böll, Gerhard Hauptmann, Hermann Hesse, Stefan Zweig, Robert Musil, Joseph Roth, Anna Seghers, Pablo Neruda, Wolfgang von Goethe, Franz Kafka, Alfred Döblin, Peter Altenberg, Johannes M. Simmel, Thomas Bernhard ve Harry Mulisch'in çeşitli yapıtını dilimize kazandırmıştır. Adı geçen yazarların öykü, roman, anı ve tiyatro dallarında yazdığı ve ülkemizde sayısız baskısı yapılan yapıtında toplumcu yan özellikle dikkati çeker.

Ahmet Arpad 1999'da, Mercedes Benz'in uzun yıllar Yönetim Kurulu Başkanlığı'nı yapmış olan Edzard Reuter ve Stuttgart'ın Büyük Kent Belediye Başkanlarından Prof. Manfred Rommel ile Baden-Württemberg Eyaleti Yönetimi, Stuttgart Belediyesi ve Robert Bosch Vakfı'nın desteğinde Alman-Türk Forum'unu kurmuştur. Ahmet Arpad Almanya Gazeteciler Cemiyeti Deutsche Presse Verband'ın (DPV) uzun yıllardır üyesidir. 1994-1995 Abdi İpekçi Gezi Yazısı yarışması ikincilik ödülü sahibi Ahmet Arpad aynı zamanda PEN Türkiye Merkezi, Salzburg Stefan Zweig Centre, Salzburg Üniversitesi bünyesinde kurulu Enternasyonal Stefan Zweig

Cemiyeti'ne ve Türkiye Çevirmenler Meslek Birliği ÇEVBİR'e de üyedir.

Ahmet Arpad Alman Dili Edebiyatı'nın ünlü yazarlarını Türkçeye kazandırdığı için 2012 yılında, Almanya Federal Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı, Goethe Enstitüsü, Robert Bosch Vakfı ve S. Fischer Vakfı tarafından ortaklaşa verilen Tarabya Çeviri Ödülü'ne layık görülmüştür. Ahmet Arpad, Anna Seghers'in *Transit* adlı yapıtının başarılı çevirisi nedeniyle İstanbul Kültür Sanat Vakfı, 2016 Talât Sait Halman Çeviri Ödülü'ne layık görülmüştü.

Okuyacaklarınız, Rawaruska cephesindeki meydan savaşında 1914 güzünde şehit olmuş, Avusturya ordusu hafif süvari alayı yedek üsteğmenlerinden Baron Friedrich Michael von R.'nin yazı masasının çekmecesindeki mühürlü bir zarftan çıkmış olan notlardır. Yazanları şöyle bir okuduktan sonra bunun bir edebiyat çalışması olduğuna karar veren ailesi, gözden geçirmem ve gerekirse yayımlatmam için bana teslim etmişti. Baron Friedrich Michael von R.'nin yazdıklarını okuyunca bunların bir öykü olmadığına, cephede yaşamını yitirmiş olan genç insanın başından geçmiş gerçek bir olayı kaleme almış olduğuna karar verdim. Bu nedenle adını gizleyerek, iç dünyasını ortaya döken notlarını hiç değiştirmeden ve tek ekleme yapmadan yayınlıyorum.

Bu sabah birden aklıma geliverdi. Olağanüstü o gecede yaşamış olduklarımı, bütün olup bitenleri ileride unutmayayım diye sırasıyla kaleme almalıydım. İşte o andan sonra da kendimi bir baskı altına soktuğumu hissetmekteyim. Yazdıklarımla, yaşadıklarımın akıl almazlığını biraz olsun anlatabilecek miyim? Bundan kuşku duymuyor değilim. Ben sanatçı yanı olmayan birisiyim. Therasium Lisesi'nde okuduğum yıllarda, biraz da şaka olsun diye, yaptığım ufak tefek bazı karalamalar dışında edebiyatla yakından uzaktan pek ilgim olmamıştı. Sözgelişi, dış olaylara paralel gelişen iç yansımaları belli bir sıraya sokacak yöntem var mıdır, bilemiyorum. Anlama çok uyacak bir söz, söze de tam anlam bularak cümle içinde denge nasıl sağlanır, diye kendi kendime çok sorduğum olmuştur. Fakat ben bu notları kendim için tutuyorum. Önemli olan benim anlamam, başkalarına anlatmak istediğim bir şey yok ki. Sürekli acı veren bir kaynayışla beni hep oyalamış bir olayın altından artık kalkabilmek için karşısına geçip bir deneme yapıyorum.

Çoğu şeyi anlamayacaklarını bildiğim için yaşadıklarımdan hiçbir dostuma söz etmedim. Tabii bir rastlantı sonucu yaşadıklarımın beni böylesine etkilemiş ve sarsmış olmasından da utanmıyor değilim. Gerçekte bütün olup bitenler küçük bir yaşantı. Fakat şimdi daha ilk satırları kaleme alırken etkileyici doğru sözler bulmakta zorluk çektiğimin farkındayım. Kimi yerde benim gibi bir deneyimsizin kullandığı kelimelerin iki anlamlı olduğunu ve

bu nedenle yanlış anlaşılmaya yol açabileceğini de görüyorum. Toplumların ve bireylerin heyecan verici yazgılarıyla karşılaştırıldığında yaşamış olduklarıma 'küçük şeyler' diyebilirim. Çünkü onlar topu topu altı saat içinde olup bitmişti. Ancak küçük, anlamsız, gereksiz gibi görünen olay benim için olağanüstüydü. Çünkü o olağanüstü gecenin ardından dört ay geçmesine karşın yüreğim kor gibi yanıyor. Onu hep ruhumda saklayabilmek için bütün gücümü harcamalıyım. Günüm hep onu düşünmekle geçiyor, düşüncelerim çok kapsamlı, derinlere iniyorum. Sanki varoluşum artık ona bağlı. Bütün yaptıklarım, konuştuklarım elimde olmadan, bilinçaltımda onun etkisiyle gerçekleşiyor. Kafam sadece onunla dolu. Her şeyi sürekli tekrarlayarak ona sahip oluyorum.

Birden kavrıyorum. On dakika önce kalemi elime aldığımda bilemediğim bir şeyi şimdi anlıyorum: Başımdan geçmiş olanı kâğıda dökmemin tek nedeni, onları tekrar yaşayıp tadına varmak, anlamını kavramak. Az önce düşündüklerim doğru değil. Yazmakla her şeyi geride bırakmak istemiyorum. Tam tersi, çabuk yaşamış olduklarımı yine canlandırmak, sıcak nefesini hep yanımda hissetmek, sarılıp kucaklamak istiyorum. Sıcak, bunaltıcı o akşamüstünü, o olağanüstü geceyi günün birinde unutacağımdan korkmuyorum. Yaşam yolumda atacağım her adımda anımsayacağım o anları. Güpegündüz veya gece yarısı dünyasında emin adımlarla yürüyen bir uyurgezerim ben. Yaşadıklarım en küçük

ayrıntılarına kadar ışıl ışıl karşımda, yüreğimde. Şu anda oturup ilkbaharda yeşermeye başlayan ağaçların yapraklarını en ince damarlarına kadar tek tek çizebilirim. Şimdi sonbaharda, ilkbaharda açan kestane çiçeklerinden yükselen toz dünkü gibi gözümün önünde. O saatleri anımsayıp önümdeki kâğıda yazmamın nedeni onları günün birinde yitireceğim korkusu değil. Ben onları hep taze görüp, hep mutlu olmak istiyorum. O gece olanları çok dikkatle, birbirini izleyen, sürekli değişen anlar olarak yazmaya dikkat etmeliyim. Çünkü ayrıntılardan söz etmek isterken duygularım karışıyor, böyle anlarda kendimi sarhoş gibi hissediyorum. Yaşadıklarım anılarımda, coşkulu bir şelalenin değişik renkteki dalgaları gibi birbirlerine karışmasın diye onları doğru bir sıraya sokmalıyım. 7 Haziran 1913 günü başımdan geçen tutku ve ateş dolu saatleri bugün de aynı coşkuyla yaşıyorum.

Öğle üzeri bir faytona bindim...

Ancak bir kelimenin anlam çokluğu, daha doğrusu iki anlamlılığı beni düşündürüyor. Yazmaya başlarken bir an durup üzerinde düşünüyorum. Nasıl yazmalıyım, her şeyi nasıl toparlamalıyım? Bu hiç de kolay değil. Az önce 'ben□ diye başladım. 7 Haziran 1913 günü öğle üzeri bir faytona bindiğimi anlattım. Fakat 7 Haziran'daki 'ben'. Hâlâ onun evinde yaşamama, onu masasında oturup onun eliyle bu notları yazmama karşın

şimdi o günkü 'ben' değilim... Başımdan geçenlerle o insandan uzaklaştım. Şimdi onu dışımda görüyorum, ilgimi çekmiyor, bana yabancı. Olsa olsa bir tanışım veya her şeyini bildiğim eski bir dostum. Ancak artık onunla ilgilenmiyorum. Onun hakkında bir şeyler söyleyebilirim, onu kınayabilirim veya eleştirebilirim. Fakat bütün bunlar demek değildir ki, o bana yakın birisi. Bir zamanlar 'ben' olmuş olan kişinin dış görünüşü bana benziyor, o bugün de Viyana sosyetesinin bir üyesi.

Otuz altı yaşındaydım. Annemle babamı erken yitirmiştim. On sekiz yaşıma bastığımda bana onlardan bir servet kalmıştı. O günlerde çalışmayı, meslek sahibi olup kariyer yapmayı pek aklımdan geçirmiyordum. Ancak bu kararsızlığım beni sonraları rahatsız etmişti. Üniversiteyi bitirmiştim. Ailemin iyi bağlantıları beni bir devlet dairesinde iyi bir göreve getirebilir, kalan servet de bana rahat bir yaşam sağlayabilirdi. Ancak ben işsizliği ve yaşam dolu, lüks bir özgürlüğü yeğlemiştim. Hiç hırslı biri olmadım. O günlerde şöyle düşünmüştüm: Birkaç yıl öyle yaşayacak, olup biteni izleyecek ve günü geldiğinde de ne yapacağıma karar verecektim. Ancak yıllarım çevremde olup bitenleri seyretmekle ve beklemekle geçti gitti. Her şeyi canı çeken birisi olmadığım için arada sırada aklıma gelenleri hep gerçekleştirdim. İnsana rahat bir yaşam sağlayan, şehvet dolu Viyana, şık giyinip gezintiler yapmaya, hiçbir şeyle ilgilenmeden sadece olup biteni seyretmeye en uygun kentlerden biri-

dir. Ben de bunu kendime yaşam amacı yaptım ve günün birinde doğru dürüst bir meslek sahibi olmayı tümüyle kafamdan çıkardım. O günlerde ben yaşamından memnun, şık, kibar, paralı ve hiçbir hırsı olmayan bir gençtim. Arada sırada ava çıkmak, kumarhaneye uğramak o gence heyecan veriyor, canı sıkıldığında da gezintiler ve yolculuklarla yine kendine geliyordu.

Yaşamım böyle sakin sürüp giderken günün birinde sanatla ilgilenmeye karar verdim. Cam sanatının ender eşyalarını toplamaya başladım. Bu bir tutku değil, bir sevinçti. O günlerde evimin odalarına, antikacılardan veya müzayedelerden İtalyan yapımı barok masalar aldım, duvarlarına Canaletto'nun manzara tablolarını astım. Çoğu zaman bir avcı gibi arayıp durdum. Fakat hiçbir zaman gerilim yaşamadım. Bu merak zamanla zararsız bir düşkünlüğe dönüştü. O günlerde güzel klasik müzik konserlerini kaçırmadım, Viyana'nın tanınmış ressamlarını da atölyelerinde ziyaret ettim.

Kadınlarla aram hep iyi oldu. Ruhumun işsiz güçsüzlüğünden olacak, 'koleksiyonculuğum' burada da ön plana çıktı. Sonra anılarla ve güzel serüvenlerle dolmaya başlayan yaşamımı değiştirmeye karar verdim, sadece rahatına düşkün olmayı bıraktım, 'seçici uzman' oldum. Çok şey yaşayarak günümü gün ettim, hem huzur dolu, hem de insanın ruhunu canlı tutan varlıklı bir genç hayatı yaşadım ve buna alıştım. Huzur içinde geçen yaşamımda kolayca mutlu olduğum için hiçbir zaman aşırı isteklerim

olmadı. Hoşuma gittiği için satın aldığım bir kravat, güzel bir kitap, bir otomobil gezintisi veya bir kadınla kısa sohbet beni çok sevindirdi, mutlu etti. En çok hoşuma giden de, böyle kısa ilişkilerimin, çok değerli İngiliz kumaşından dikilmiş bir takım elbise kadar yakın çevremin dikkatini çekmemiş olmasıydı. Dostlarımın beni sempatik bulduğunu, beni aralarında görmekten hoşlandıklarını sanıyorum. Tanıyanların çoğu bana mutlu bir insan gözüyle bakıyordu.

Ancak şimdi anımsamaya çalıştığım o günlerin insanı acaba kendini gerçekten mutlu görüyor muydu? Bunu bilemiyorum. Son yaşadıklarım beni bambaşka duygulara sürüklediği için şimdi geriye dönüp o günlerin mutluluğu üzerine bir karar vermem güç. Fakat şunu kesinlikle söyleyebilirim, ben o günlerde mutsuz biri değildim, bütün isteklerim ve yaşamdan beklentilerim hep yerine geliyordu. Ancak yazgımın her isteğimi gerçekleştirmesi, benim de aşırılığa kaçmamam zamanla iç gerilimimi azaltmış, yaşamımı da sıkıcı yapmaya başlamıştı. O günlerde ben şu duygularla yaşıyordum: İstemeyi istiyordum. Hiç hoşnut olmayan biri gibi daha çok, daha güçlü, azgınca, hırs dolu istemeyi arzuluyordum. Acı çeksem de daha çok yaşamalıydım. Yaşamımda direnç denen şey yoktu, onu yitirmiştim. Ancak dirençsiz bir yaşam zamanla gevşeyip çözülüyordu. Gün geçtikçe arzularımı yitirdiğimi fark ettim, artık hiçbir şeye istek duymuyordum, duygularım sanki donmuştu. Bunu

şöyle de söyleyebilirim: Ruhsal güçsüzlüğüm yaşama coşkuyla sarılmama engel oluyordu. Bendeki bu değişikliği yavaş yavaş fark ettim. Eskisi kadar sık tiyatroya gitmiyordum, bir zamanlar ilginç bulduğum toplantılara şimdi daha seyrek katılıyordum. Hoşuma gideceğini sandığım kitapları ısmarlıyor fakat gelen paketleri haftalarca açmadan masamın üzerinde bırakıyordum. Cam sanatının ender eşyalarını ve başka antikaları toplamayı sürdürüyordum. Ancak eve getirince pek sevinemiyor, bir kenara kaldırıyordum.

İç sıkıntılarımın artıp dürtülerimin azalmaya başladığını, başımdan geçen ve bugün de çok iyi anımsadığım bir olay sırasında fark ettim. Tembellikten ve hiçbir şeyin beni kendine çekmemesinden olacak, o yaz Viyana'da kalmıştım. İşte o günlerde bir ılıca kasabasında tatil yapmakta olan tanışım bir kadından mektup aldım. Onunla üç yıldır tanışıyorduk, aramızdaki ilişki çok içli dışlıydı, birbirimize çok yakındık. Hatta onu sevdiğimi düşündüğüm anlar olmuştu. İşte bu kadın bana yolladığı tam on dört sayfalık, heyecan dolu mektubunda ılıcada bir erkekle yakınlaştığını yazıyordu. Şimdi sonbaharda evlenmeye karar vermişlerdi, bu nedenle aramızdaki ilişkiyi sona erdirmemiz doğru olacaktı. Birlikte geçirdiğimiz yılları hep sevgiyle anacaktı ve benim gibi bir insanı tanımış olduğunu da yaşam boyu hep sevgiyle düşünecekti. Çok çabuk vermiş olduğu kararı anlayacağımı ümit ediyordu. Böyle, oldukça ılımlı sözlerle başla-

yan mektup ileriki sayfalarda heyecanı tırmandırıyordu. Dokunaklı sözlerle yalvarıp yakarmalar birbirine karışıyordu. Ona öfkelenip darılmamamı, benden ayrıldığı için acı çekmememi, geri dönmesi için onu zorlamamamı veya budalaca bir anımda kendime zarar vermememi istiyordu. Mektubun sonuna doğru heyecanı gittikçe artıyordu. En iyisi ondan daha iyi bir kadınla tanışmamdı. Yazdıklarına ters bir tepki göstereceğimden korktuğu için benden hemen yanıt bekliyordu. Mektubun sonuna kurşunkalemle şu cümleyi de eklemişti: "Sakın akılsızca bir şey yapma, anla beni, affet beni!"

Mektup bittiğinde biraz şaşkındım. Sonra sayfaları şöyle bir karıştırdım ve yazdıklarını en baştan okudum. Önce kendimden utandım, sonra da ürktüm. Çünkü sevmiş olduğumu sandığım kadının sözleri ve duyguları beni şu kadar da olsa heyecanlandırmamıştı. Yazdıklarıyla ne üzülmüş, ne de öfkelenmiştim. Ona veya kendime şiddet uygulamak da aklımın köşesinden bile geçmemişti. Buz gibi duygularımı çok tuhaf buldum, onlardan korktum. Yaşamıma yıllarca eşlik etmiş, vücudunun sıcaklığını vücudumda hissetmiş olduğum, nefesi geceler boyu nefesime karışmış olan o kadın artık benden kopuyordu. Ve benim kılım bile kıpırdamıyordu. Ne karşı çıkıyordum, ne de onu geri kazanmak için çaba gösteriyordum. Evet, duygularım buz gibiydi. Ancak benzeri durumlarda her kadının içgüdüsü, ayrıldığı erkekten tepki beklerdi. İşte ben duygularımın nasıl katılaşmış olduğunu o anda fark

ettim. Buz gibiydim, duygularım ölmüştü, bir cesetten farksızdım. Belki henüz kokmuyordum, ancak acımasız bir duyarsızlıkla katılaşmaya başlamıştım. Bu, vücudun da ölmesinin ilk anlarıydı.

O günden sonra, kronik hastalığına sürekli dikkat eden birisi gibi ben de ölmüş olduklarının farkına vardığım duygularımı kontrol etmeye başladım. Kısa süre önce ölen bir dostumun tabutunun peşinden yürürken kendimi dinledim. Hüzünlü müydüm, duygularım ne haldeydi? Çocukluğumdan bu yana hep birlikte olmuş olduğum bir insanı artık yitirmiştim. Duygularım buz gibiydi, hiçbir şey hissetmiyordum. Kendimi camdan, şeffaf bir eşyaya benzettim. İçim bomboştu. Duygularımı zorladım fakat buz gibi kaldılar, bana yanıt vermediler. Yavaş yavaş çevremdeki tanışlar azaldı. Kadınlar geldiler, yine gittiler. Sanki odasında tek başına oturmuş, penceresine vuran yağmur damlalarını seyreden birisiydim. Yanına sokulamadığım 'ben'le aramda bir cam vardı ve irademle cama vurup onu parçalayamıyordum.

İçinde bulunduğum durumu kavramama karşın rahatsız olmuyordum. Daha önce de belirttiğim gibi, duygularım buz gibiydi, beni doğrudan ilgilendiren bu durumu pek ciddiye almıyor, acı çekmiyordum. Ruhsal bozukluğumu çevremdekilere belli etmemeyi başarıyordum. Başkalarıyla bir aradayken yapmacık davranışlarla nasıl her şeye hayran olduğumu gösteriyordum. Çok şeye ilgi duymama karşın, gerektiğinde duygularımı belli etmesi-

ni, hava atmasını başarıyordum. Çevremdekiler benim hâlâ engel tanımayan bir yaşam sürdüğümü sanıyordu. Böylece haftalar, aylar hızla geçti, sonra yıllar geçti, yaşam iyice karardı. Günün birinde sabah aynaya baktığımda, şakaklarımda ilk ak saç tellerini gördüm. Gençliğim kayar gibi başka bir dünyaya geçmeye başlamıştı. Başkalarının gençlik dediği benim için artık geride kalmıştı. Ona veda etmek bana hiç acı vermedi. Çünkü gençlik yıllarımı sevmemiştim. Böyle bir anda pek duygulanmadım.

İçinde bulunduğum duygusal durgunlukla günlerim iyice tekdüze geçmeye başladı. Günler birbirini takip ediyor, ağacın sararan yapraklarını andırıyorlardı. Şimdi anlatmak istediğim gün de diğer öncekiler gibi durgun ve sıkıcı başlamıştı. 7 Haziran 1913 sabahı yataktan biraz geç çıkmış, duş almış, gazetemi okumuş, birkaç kitap karıştırmış, odama giren ılık yaz güneşiyle kendimi biraz iyi hissetmiş ve gezmeye çıkmıştım. Graben'de dolaşırken birkaç tanışla karşılaşmış, bazılarıyla sadece selamlaşmış, bazılarıyla da ayaküstü sohbet etmiştim. Yemekte dostlarımla bir arada olmuştum. Öğleden sonrası için kimseye söz vermemiştim. Çünkü her zaman pazar günleri kendime ayıracağım birkaç saatim olsun istemişimdir. Böyle anlarda sadece gezinir, sağa sola gider, keyfimce bir şeyler yapar, günümü rastlantıya bırakırım.

Öğle yemeğinin ardından dostlarıma veda ettim ve Ring bulvarına çıkıp ağaçlar arasında yürümeye başla-

dım. Hava güzeldi, bütün kent güneş altındaydı, Viyana yaza hazırlanıyordu. Kendimi mutlu hissediyordum. Yanımdan geçen insanlar neşeliydi, herkes gülümsüyordu, yemyeşil ağaçlar asfalttan adeta fışkırıyordu. Buraya hemen hemen her gün gelmeme karşın o pazar öğleden sonrasının insan kalabalığında kendimi ilk kez canlı hissediyordum. Bir an için daha çok yeşilin, daha çok ışığın ve rengin özlemini çektim. Prater gözümün önüne geldi. Geniş yollarında ilkyaz sona ermiş, yaz başlıyordu. Ana yolun iki yanındaki ağaçlar, yeşil üniformalı dev uşaklar gibi faytonlarında oturan şık ve kibar insanlara beyaz çiçeklerle dolu dallarını uzatıyordu. Her zamanki gibi o anda aklıma gelen yeni bir şeyi yerine getirmek istedim ve az öteden geçen faytona el ettim. Nereye gitmek istediğimi soran faytoncuya sadece "Prater," dedim. "Sayın Baron mutlaka at yarışlarına gitmek istiyor," dedi adam. O anda aklıma geldi. Bugün Prater'de önemli yarışlar vardı. Böyle günlerde hemen hemen bütün Viyana sosyetesi orada buluşurdu. Faytona binerken, tuhaf, diye düşündüm. Kısa süre öncesine kadar bu gibi önemli günleri hiç unutmazdım... Kendimi, her hareketinde yara yeri acıyan bir hastaya benzetiyordum. Benim hastalığım, umursamazlığım ve unutkanlığımdı.

Prater'e vardığımızda yarışlar çoktan başlamış olacaktı. Ana yol hemen hemen boştu. Faytonların görkemli resmigeçidi sona ermişti. Geç kalmış bazı yarış meraklılarının faytonları hızla yanımızdan geçti. Faytoncu

hafifçe bana doğru döndü ve acelem var mı diye sordu. Atlarını yavaş yavaş sürmesini söyledim. Yarış alanına ne zaman varacağım hiç önemli değildi. Bugüne kadar pek çok at yarışı izlemiş, orada bir sürü insanla çene çalmıştım. Şimdi faytonun rahat koltuğunda sallana sallana gitmek, bir geminin güvertesinden denizin sularını seyreder gibi uzun uzun masmavi gökyüzüne bakmak, ağır dalları neredeyse yerlere değen tarihi kestane ağaçlarına dokunmak, ılık rüzgârı yüzümde hissetmek, yerlerde uçuşan beyaz çiçeklerin peşinden bakmak istiyordum. Gözlerim kapalı içime çektiğim her şey huzur vericiydi. Kılım kıpırdamıyordu. Fayton az sonra Freudenau hipodromunun önünde durduğunda üzüldüm. Bir an için geri dönmek, bu ılık yaz gününde faytonla hoş gezintime devam etmek istedim. Fakat artık çok geçti, faytoncu inmemi bekliyordu. Yarış alanından boğuk bir gürültü dalga dalga üzerime geliyordu. Az ötedeki tribünlerde sanki deniz kabarıyordu. Gürültüyü, göremediğim insan yığını çıkarıyordu. Bir an için Ostende'yi anımsadım. Orada da kentin dar sokaklarından geçip denize uzanan merdivenleri çıkarken, daha köpüklü suları görmeden, tuz kokusunu burnunuza çeker, kulağınıza benzeri sesler gelir.

Hipodromda az önce yeni bir yarış başlamış olacaktı. Atların çılgınlar gibi koştuğu çimen pistle aramda, uğultular çıkaran, sürekli hareket eden rengârenk bir duman bulutu vardı. Onu seyirciler ve yarışlara para yatırmış

meraklılar oluşturuyordu. Yarış pistini göremiyordum. Ancak yarışı, heyecanlı yığının hareketlerinden, durduğum yerden anbean yaşıyordum. Atlar çıkış kapısını az önce terk etmiş ve hemen küçük gruplar oluşturmuş olmalıydı. Tuhaf hareketler yapan yığından yükselen sesler çığlığa dönüştü. Başların uzandığı yönden atların şimdi ilk viraja girdiğini anladım. Sonra başlar yine döndü, boyunlar uzadı, herkes karşıya baktı. Atlar ve jokeyler düzlüğe çıkmış olacaktı. Gırtlaklardan çıkan binlerce tuhaf ses gittikçe yükseldi, bana rıhtıma vuran dev dalgalardan fışkıran köpükleri anımsattı. Dalgalar ve köpükler gittikçe arttı, her yeri doldurdu, gökyüzünün maviliğine doğru yükseldi. Az ötemdeki insanların yüzlerine baktım. Çoğu gerginlikten çarpılmış, eğri büğrü olmuştu. Bazıları gözlerinde donuk bakışlarla öylece duruyor, bazıları dudaklarını ısırıyor, bazıları da burun deliklerini bir at gibi açmış, başını ileri uzatmış, heyecanla hızlı hızlı nefes alıp veriyordu. Kendinden geçmiş bu insanları hem tuhaf, hem de gülünç buldum. Hemen yanımda, şık giyimli, yakışıklı adamın biri iskemlesine çıkmış, şeytan çarpmış gibi bağırıp çağırıyor, elindeki bastonunu bir kırbaç gibi sallıyor, atın üzerinde oturan oymuş gibi ayaklarının üzerinde hızlı hızlı yaylanıp duruyordu. Sağ elindeki baston jokey kırbacı gibi inip kalkarken, sol eli beyaz bir kâğıdı sıkı sıkı tutuyordu. Aralarında durduğum gürültülü insanların çoğunun elinde böyle beyaz kâğıtlar vardı. Atlar bu arada son viraja

girmiş olacaktı. Önümde duran kalabalık haykırmayı, gürlemeyi bıraktı. Kulağıma bazı isimler geldi. En öndeki atlar başa baş finişe yaklaşıyor olacaktı. Şimdi kalabalığın içinde küçük gruplar azmış gibi tuhaf hareketler yapıyor, savaş çığlıkları atıyordu. Bu çığlıklar sanki kontrolsüz çılgınlıklarının supabıydı.

Ben ise uğuldayan, kudurmuş bu insanların ortasında, fırtınalı denizde dalgalar arasından yükselen soğuk bir kaya gibi öylece duruyordum. Bu el kol hareketlerini, haykırışları çok komik buldum, insanların bu denli duygu patlaması yaşaması kaba geliyordu. Bu tuhaf heyecanın, tutkunun sınırsız bir coşkuya dönüşmesini, yaşamın ateşini ruhumda hissetmediğim için o insanları kıskandığımı söyleyemem. Ateşlerin bütün vücudumu kaplayıp kendimden geçmem, çılgınlar gibi haykırmam, kısacası kendimi onlar gibi hissetmem için bana neler olmalıydı? Ne at yarışındaki en büyük ikramiye, ne de kadınların en çekicisi beni donukluğumdan kurtarır, böylesine coşturup ateşleyebilirdi. Birisi alnıma dolu tabancasını da dayasa, ölmeden birkaç saniye önce yüreğim, bir avuç para için neredeyse çıldıran şu insanların yüreği kadar hızlı atmazdı.

Sanırım en önde giden at finişe varmak üzereydi, çünkü yığın şimdi tek bir adı haykırdı ve aniden sustu. Yarış bitmiş olacaktı. Orkestra çalmaya başladı, herkes dağıldı. Bir yarış sona ermiş, bir savaş sonuçlanmıştı. Gerginlik kayboldu, insanlar ağır ağır gezindi. Az önce bir alev topu olan yığın bölündü, yüzlerdeki gerginlik

kayboldu, gülen, konuşan, dolaşan gruplar oluştu. Alev alev yanan dev topak şimdi ince tabakalardı. Birbirlerini tanıyanlar küçük gruplarla gezinmeye başladı. Kimi tanışlarım beni selamladı. Tek tek dolaşanlar birbirlerini soğuk bakışlarla süzdü. Kadınlar diğer kadınların giysilerine baktı. Erkekler diğer erkekleri üst perdeden inceledi. Sanki herkes birbirini kontrol ediyordu. Az önceki coşkuyu geride bırakmış insanlar buraya sadece gezinti yapmak için mi gelmişti, acaba gelmelerinin gerçek nedeni at yarışları değil miydi?

Dolaşanlar arasında yürüdüm, sağa sola selam verdim, derin nefes aldım, değişik parfüm kokularını içime çektim, güzellik ve şıklıkla rahatlayıp kendime geldim. Prater'in ötesindeki çayırlardan, korulardan dalga dalga gelen ılık esinti kadınların göğüslerini örten ince tülbentleri okşuyordu. Karşılaştığım bazı tanışlar selam verip konuşmak istedi. Güzel tiyatro sanatçısı Diane oturduğu masadan yanına çağırırmış gibi gülümseyerek selamladı. Fakat ben hiçbiriyle çene çalmak niyetinde değildim. Bu üst tabaka insanları beni o anda pek ilgilendirmiyordu. Yüzlerinde kendimi görmek canımı sıkıyordu. Ben sadece burada oynanan oyunu uzaktan seyretmek ve onunla biraz olsun heyecan duymak istiyordum.

Yanımdan birkaç güzel ve şık kadın daha geçti. Biraz küstahça yüzlerine baktım, duygusuzca her adım atışlarında ince bluzlarının altında hoplayan göğüslerine de. Utangaçlıkları hoşuma gidiyordu, içten içten güldüm. Ancak

hiçbiri beni tahrik etmedi. Sadece tepkimle, bakışlarımla onlara dokunarak kafalarını karıştırdığım için sevindim. Bana bakan bakışlarında çekingenlik sezdim. Duyguları soğuk olan her insan gibi ben de, karşımdakinden yayılan sıcaklıkla ruhumu ısıtacağıma onda huzursuzluk yaratmaktan hoşlanıyorum. Ben sadece, bir kadının varlığının ruhumda uyandırdığı o kuştüyü yatak sıcaklığını hissetmeyi seviyorum. Gerçekten heyecanlanıp ateşlenmek bana göre değildi. Kafamda böyle düşünceler gezintimi sürdürdüm, bakışlara şöyle bir yanıt verdim, onları tutmadan, onlara dokunmadan kadınlardan zevk aldım. Bu oyunla ruhumun biraz ısınması bana yetiyordu.

Ancak kısa süre sonra bu oyunun da canımı sıkmaya başladığını fark ettim. Sürekli aynı görünümde insanlar yanımdan geçiyordu. Yüzlerini ve davranışlarını artık ezberlemiştim. Az ötede bir koltuk gözüme ilişti. Gidip oturdum. Gezinmekte olan insanlar birden durdular, bir araya gelip gruplaştılar, kimileri hızlı adımlarla gişelere doğru uzaklaştı. Yeni bir yarış başlayacak gibiydi. Olup bitenler pek umurumda değildi. Koltuğa rahatça oturmuş, sigaramdan yükselen halka halka dumanları seyrediyordum. İşte tam o anda, bugün hâlâ yaşamımı etkileyen inanılmaz olay başladı. Saatini bile anımsıyorum. Çünkü biraz da can sıkıntısından kolumdaki saate bakmıştım.

7 Haziran 1913 günü, saat üçü on altı geçiyordu. Elimde sigara öylece oturuyordum. İnsanların heyecanlı he-

yecanlı sağa sola gitmesi beni hiç ilgilendirmiyordu. İşte o anda hemen arkamda bir kadının kahkahasını duydum. Sanki bir buket şehvet fışkırmıştı. Keskindi, heyecan doluydu ve sıcak sıcaktı. Ben kadınların böyle gülmesini çok severim. İstemdışı yavaş yavaş arkama döndüm. Şehvetli kahkahası, kirli suları durgun bir havuza atılmış bembeyaz bir çakıl taşı gibi düşlerimi parçaladı. Fakat hemen bakmadım. Ruh oyunlarına, küçük ve zararsız psikolojik deneylere karşı çok kez duyduğum o tuhaf istekle bir an duraladım. Kahkaha atmış kadına hemen bakmayacaktım. Bu beni daha da heyecanlandırdı. Düşlemimi şehvet duygularıyla biraz oyalayıp yüzünü, ağzını, boynunu, göğüslerini, böyle gülmüş o insanı gözümde canlandırarak tamamlamak istedim.

Kadın şimdi tam arkamda duruyor olmalıydı. Kahkahası sona ermişti. Birisiyle konuşmaya başlamıştı. Söylediklerini merakla dinledim. Hafif Macar şivesiyle çabuk çabuk konuşuyordu. Kelimeler ağzından şarkı söyler gibi yayılarak çıkıyordu. Kadın konuşurken nasıl birisi olduğunu gözlerimin önüne getirmeye çalıştım. Siyah saçları vardı, gözleri de koyu renkti, ağzı irice, dudakları dolgundu. Gülerken bembeyaz dişleri görünüyordu. Burnu küçüktü, hızlı hızlı konuşurken burun delikleri sürekli titreşiyordu. Sol yanağına bir ben kondurdum, gülerken kalçasına vurduğu sağ eline de küçük bir jokey kamçısı verdim. Hiç susmadan konuşuyordu. Ağzından çıkan her kelimeyle hayalimde daha çok şey canlanıyordu. Göğüs-

leri küçüktü, genç bir kızı andırıyordu. Üzerindeki koyu yeşil giysinin yakasına pırlantalı bir broş takmıştı. Başında da, kenarına balıkçıl tüyü takılı beyaz, geniş bir şapka vardı. Arkamda duran yabancı kadının görünümü sonunda çok belirginleşti, gözbebeğimin üzerinde durdu. Fakat ben hâlâ dönüp bakmak istemiyordum. Düşlemimle oynadığım oyunu biraz daha sürdürecektim. Pervasızca düşlerime yavaş yavaş şehvet de karışmaya başlamıştı. Az sonra gözlerimi açıp yavaş yavaş arkama döndüğümde, gözümün önüne getirmiş olduğum kadının aynısını karşımda bulacağıma çok emindim.

İşte o anda kadının birkaç adım atıp önüme geçtiğini sezdim. Hızla gözlerimi açtım ve gördüklerimle kendime kızdım. Baştan sona yanlış şeyler düşlemiştim. Gözümün önüne getirdiklerimle şimdi gördüklerim birbirine zıt şeylerdi. Üzerinde yeşil değil, beyaz bir giysi vardı. İnce, zarif değil, şişmanca, geniş kalçalıydı. Yanaklarından birinde beni de yoktu. Miğfere benzeyen şapkasının altındaki saçları siyah değil, ışıldayan bir kızıllıktaydı. Gözümün önüne getirdiğimden bambaşka bir kadındı. O güzeldi, güzelliği ile insanı çekiyordu. Ancak ben her zamanki kibrimle kadının güzelliğini hemen kabullenmedim. Biraz öfkeyle baktım. Bütün direnmeme karşın çekiciliğine dayanamayacak gibiydim. Bu kadından yayılan istek, şehvet ve vücudunun dolgunluğu büyüleyiciydi. Tekrar yüksek sesle güldü, daha doğrusu kahkaha attı, beyaz dişlerini bütün güzelliğiyle gösterdi. Gülmesi ondan yayılan

cinsel çekicilikle çok uyuşuyordu. Bu kadın her yanıyla, göğüsleriyle, kahkaha atarken öne çıkan çenesiyle, bakışlarının keskinliğiyle, hafif kemerli burnuyla, toprağa dayadığı şemsiyeyi tutan eliyle bir bütündü. Onda kadınlık temel güçtü. Bilinçli, tuzağa düşürücü çekicilik, her yanından yayılan dolu dolu şehvet...

Yanında duran soluk, biraz cansız görünümlü, ancak şık giyimli bir subay çabuk çabuk bir şeyler söylüyordu. Kadın onu dinliyor, arada sırada gülümsüyor, gülüyor, aksi bir yanıt veriyordu. Fakat her şeyi ilgisizce yapıyormuş gibiydi. Çünkü bakışları sürekli çevresinde dolaşıyor, duran ve yanından geçen erkeklerin ilgisini üzerinde topluyordu. Tribünlerde oturanlara bakıyor, hemen ardından önünden geçen birisine gülümseyerek selam veriyor, sonra yine sağa sola bakınıyor, konuşmasını sürdüren subayı da dinliyormuş gibi gülümsüyordu. Yanındaki adamın engellediği bakışları henüz beni keşfetmemişti. Bir adım atıp ileri çıktım. Ancak kadın aynı anda başını yine tribünlere doğru çevirdi. Bir adım daha attım, şapkamı çıkarıp saygıyla subayı selamladım ve kadına koltuğuma oturabileceğini söyledim. Şaşırmış gibi bana baktı, gözleri ışıldadı, gülümser gibi dudağını hafifçe kıvırdı. Tek kelimeyle teşekkür etti ve koltuğu yanına çekti. Fakat oturmadı. Dirseklerine kadar çıplak, etli kolunu koltuğun arkasına dayadı ve vücudunu hafifçe eğerek hatlarını daha çok ortaya çıkardı.

Bir an yanlış davranmış olduğumu düşünüp kendime

öfkelendim, ancak bunu çabucak unuttum. Kadın oyunuyla beni kışkırtmıştı. Az ötedeki tribüne doğru yürüdüm, bastonuma dayanıp sırtımı duvara verdim. Dik bakışlarımla bakışlarını aramaya başladım. Az sonra beni fark etmiş olacak ki vücudunu hafifçe bana doğru çevirdi. Bakışlarımdan kaçmadı, kendini pek zorlamadan arada sırada onlara yanıt verdi. Fakat bakışlarını aralıksız sağda solda gezdirmeyi de sürdürdü. Hiçbir şeye takılmadılar, hiç kimseyle ilgilenmediler, umursamazca gezinip durdular. Dudaklarındaki hafif gülümseme sadece bana mıydı, yoksa herkese mi böyle gülümsüyordu? Bunu pek anlayamadığım için de aklım biraz karıştı. Çevresinde gezinen umut verici bakışları arada sırada bana da takılıyordu. Ancak bakışlarının bu işveli oyununu herkesle oynuyormuş gibiydi. Yanındaki subayın söylediklerine kulak kabartmayı da unutmuyordu. Biraz küstahça davranışları, cilve ve şehvet kokuyordu.

Elimde olmadan öne doğru bir adım attım. Onun tahrik ediciliği bana da bulaşmış gibiydi. Bakışlarımı gözlerinden çektim, tam bir çapkın gibi onu tepeden tırnağa süzdüm, üzerindeki giysileri çıkardım, çıplaklığının keyfine vardım. Kadın hiç rahatsız olmamış gibi bakışlarıma karşılık verdi, sonra hafifçe gülümseyerek başını yanındaki subaya çevirdi, anlattıklarını dinler gibi yaptı. Bakışlarım bir an beyaz giysinin eteklerinden görünen küçük ve zarif ayaklarına takıldı. Kadın aynı anda, bir rastlantıymış gibi bir ayağını kaldırıp az önce oturmasını

rica ettiğim koltuğun alt tahtasına dayadı. Giysinin önü hafifçe açıldı, dizine kadar çıkan çorapları göründü. Yanındaki subayı dinlerken bakışlarında tuhaf bir gülümseme belirdi. Sanırım ikimiz de karşısındakini umursamayan bir oyun oynuyorduk. Kadının pervasızlığını kıskanmadım değil. Bir yandan yapmacık bir gizlilikle bana vücudunu bütün erotizmiyle sunarken, diğer yandan söylediklerini daha iyi duymak istermiş gibi subaya sokuldu. Bu kadın oynadığı oyunla hem almasını, hem de vermesini beceriyordu. Öfkelendiğimi fark ettim. Böylesine soğukkanlı ve şeytanca zevk almayı benim bilinçli duygusuzluğuma benzetemedim, hoş karşılamadım. Ancak heyecanlanmıştım da. Arzu etmekten çok nefretten gelen duygularla dolmuştum. Küstahça kadına yaklaştım, küstah bakışlarımı yüzüne diktim. "Ey güzel hayvan, ben sana sahip olmak istiyorum!" diyordu bakışlarım açık açık. Aynı anda dudaklarımı da oynatmış olacağım ki, bakışlarında hafif bir horgörü beliren kadın, başını başka bir yöne çevirdi, açılmış olan eteğini hızla kapattı. Kara gözlerinin bakışları yine çevresinde dolandı. Bana uyuyordu, çünkü o da benim kadar duygusuzdu. Sanırım gerçek olmayan, yalancı bir ateşle bu oyunu sürdürüyorduk. Ancak yine de sıkıcı bir günde seyretmesi hoş olan neşelendirici bir oyundu!

Birden yüzü değişiverdi, gözlerindeki kıvılcımlı parıltı söndü, az önce gülümseyen ağzının çevresinde küçük bir öfke kırışıklığı belirdi. Bakışlarının peşinden

gittim. Ufak tefek, şişmanca, üzerindeki giysi buruş buruş adamın biri hızlı adımlarla ona doğru geliyordu. Heyecanlı olduğu belliydi. Yüzündeki ve alnındaki terleri mendiliyle çabucak kuruladı. Şapkası, dazlak başında çarpık duruyordu. Düşünmeden edemedim, şimdi şapkasını çıkarırsa eminim altındaki iri ter damlaları görünecekti. Bu adamdan bir an için tiksindim. Yüzüklerle dolu elinde bir deste bilet tutuyordu. Kadınla subayın yanına gelir gelmez nefes nefese, yüksek sesle konuşmaya başladı. Macarca bir şeyler söyledi. Kadınla değil subayla konuşuyordu. At yarışlarına çok meraklı biri olduğunu hemen anladım. Adam belki de at taciriydi, yaşamlarının tek sarhoşluğu böyle oyunlar olanlardan biriydi! Bu arada, yanına gelmesinden rahatsızlık duyduğu yüzünden belli olan kadın bir şey söylemiş olacaktı ki adam hemen başında çarpık duran şapkasını düzeltti, gülmeye çalıştı ve okşar gibi karısının omzuna dokundu. Subayın ve belki de benim yanımda adamın bu davranışına öfkelenip utanan kadın somurttu, kaşlarını çattı. Adam subaya Macarca bir şeyler söyledikten sonra karısının koluna girdi. Eşi onu bizim karşımızda küçük düşürdüğü için kadının utandığını fark ettim ve bu hoşuma gitti, biraz alayla, biraz iğrenerek yüzüne baktım. Fakat kendini hemen toparladı, kolunu okşadı ve alayla karışık gülümseyerek bana baktı. Sanki, "Bak işte, bana o sahip, sen değil" demek istiyordu. Hem öfkelendim, hem de iğrendim. Salak bir şişkonun eşinin beni hiç il-

gilendirmediğini göstermek için arkamı dönüp yanlarından uzaklaşmak istedim. Fakat çekicilik gücünü henüz yitirmemişti. Yerimden kıpırdamadım.

Aynı anda tribünde ziller çalmaya başladı. Yeni bir yarış başlıyor olacaktı. Dolaşan, çene çalan insanlar o anda ürpermiş gibi sarsılıp kendilerine geldiler, akın akın, hızlı adımlarla yarış pistine doğru yürümeye başladılar. Aralarına katılmamak için kendimi zorladım. Kalabalığın içinde kadının yakınında kalmalıydım. Belki az sonra bakışlarımız yine birbirini bulur, yanına sokulup ona, şimdi aklıma gelmeyen gözüpek bir şeyler söyleyebilirdim. Yanımdan çabuk çabuk geçen insanların arasında inatla durdum. Aynı anda tribünde iyi bir yer kapmak isteyen şişman koca hızla arkasına döndü ve iki adım ötesinde durmakta olan benimle çarpıştı. Çarpışmanın şiddetiyle ikimiz de biraz savrulduk. Onun kel başındaki şapkası yere düştü, elindeki yarış biletleri de kırmızı, mavi, sarı ve beyaz kelebekler gibi havada uçuştu. Adam dik dik yüzüme baktı. Bir an özür dilemeyi düşündüm fakat içimden gelen kötü bir duyguyla bundan vazgeçtim. Dudaklarımı ısırdım, buz gibi, küstah, alaycı bakışlarla adamın yüzüne baktım. Kıpkırmızı oldu. Öfkelendiği belliydi. Fakat sesini çıkarmadı, bakışları acınacak bir ürkekliğe dönüşüverdi. Biletleri anımsamış olacak, döndü ve yere eğildi. Şapkasını alıp başına geçirdi ve sağa sola dağılmış biletleri teker teker toplamaya başladı. Karısı başını kaldırıp şöyle bir bana

baktı. Çok öfkelenmiş olduğu, kıpkırmızı yüzünden belliydi. Eminim elinden gelse o anda suratıma bir tokat indirecekti.

Fakat ben hiçbir şey olmamış gibi soğukkanlılığımı korudum, ayaklarımın dibinde nefes nefese biletlerini toplamaya uğraşan şişko kocasına yardım edeceğime dudaklarımda bir gülümsemeyle öylece durdum. Yere eğilmiş olduğu için iki yana açılmış yakasıyla, öfkesinden kanatlarını kabartmış bir tavuğa benziyordu. Geniş bir yağ tabakası ensesini boydan boya kaplıyordu. Her hareketinde astımlı biri gibi soluyup duruyordu. Yere eğilmiş adamın böyle solmakta olduğunu görünce gözümün önüne yakışıksız bir şey getirdim. Karısıyla yalnız olduğunda da acaba böyle soluk soluğa kalıyor muydu? Bu çılgınca düşünceyle kadının öfkeli yüzüne baktım ve gülümsedim. Kılı kıpırdamadan öylece duruyordu. Şimdi yüzü kireç gibi olmuştu. Sonunda kadın bana hırs ve kin dolu yanını, sınırsız öfkesini göstermişti. Karşımda oynanan komik sahnenin daha da uzamasını isterdim. Yere eğilmiş adam oflaya puflaya biletlerini toplamaya devam ediyordu. İçimdeki şeytanın komikliği tutmuştu. Adama bakıp kahkahalar atabilir veya elimdeki bastonla biraz dürtüp orasını burasını gıdıklayabilirdim. Az öncesine kadar küstahça davranışlarla sağına soluna bakınmış, hava atmış olan kadına şimdi aşağılayıcı davrandığımın ve bundan hoşlandığımın farkındaydım. Şimdiye kadar hiç böylesine sinsice düşüncelerim olduğunu anımsamı-

yorum. Şansız, zavallı adam bütün biletleri toplamıştı. Sadece mavi bir bilet az uzağa uçup, ayaklarımın dibine düşmüştü. Onu da aradı, nefes nefese miyop gözleriyle sağına soluna bakındı. Sapsız gözlüğü terli burnunda biraz aşağı kaymıştı. Adamcağızın komikliğini biraz daha fazla seyretmek için yaramaz bir çocuk gibi davranmaya karar verdim. Hemen öne doğru bir adım attım ve yerde duran biletin üzerine bastım. İstediği kadar sağa sola bakınsın, bulamayacaktı. Araması hoşuma gidiyordu. Gerçekte adam başı önünde, nefes nefese etrafına bakındı durdu fakat mavi bileti bulamadı. Kadın bu arada bakışlarını benim alaycı bakışlarımdan kaçırmış, suratı asık, kocasını seyrediyordu. Sonunda daha fazla dayanamadı ve: "Lajos!" diye emreder gibi seslendi. Adam borazan sesi duymuş bir süvari atı gibi kendine geldi. Etrafına bir kez daha baktıktan sonra uysal uysal karısının yanına gitti. Üzerine bastığım bilet sanki ayağımı gıdıklıyordu. Elimde olmadan hafiften güldüm. Kadın, kocası peşinde hızlı adımlarla kalabalığın arasına karıştı. Bir an öylece baktım durdum. Arkalarından gitmeye hiç niyetim yoktu. Oyun bitmiş, perde kapanmıştı. Şehvetli bir gerimle başlamış, hoşuma giden bir komediyle sona ermişti. Benim için başarılı olan bu oyunun getirdiği küstahlık ve güven dolu bir hoşnutluk duygusunun verdiği tam bir doymuşluk vardı şimdi içimde.

Az ötede insanlar birbirlerini ite kaka tribüne doğru gidiyordu. Heyecan yine artmış, kara bir dalga gibi

yükselmeye başlamıştı. Olup bitenler hiç umurumda değildi. Başımı başka yöne çevirdim. Acaba at yarışını seyretmek yerine eve mi dönseydim? İleri doğru bir adım attım ve aynı anda ayağımın altındaki mavi biletin hışırtısını duydum. Onu bir an için unutmuştum. Eğilip aldım, parmaklarımın arasında evirip çevirirken düşündüm: Ne yapacaktım onu? Acaba götürüp Lajos'a verse miydim? Hiç de fena olmazdı. Böylece karısını yakından tanırdım. Fakat aynı anda o kadının beni artık hiç ilgilendirmediğini fark ettim. Kısa maceranın ateşi sönmüş, umursamazlık, duygularımı yine soğutmuştu. Sinirlerimin ürpertisi geçmişti. Kendimi artık rahatlamış hissediyordum.

Koltuk, terk edilmiş gibi tek başına öylece duruyordu. Gidip oturdum, keyifle bir sigara yaktım. Az ötemde heyecan yine doruğa çıkmıştı. Umursamadım. Ne yapacaktım orada? Ben tekrarlardan hoşlanan birisi değilimdir. Sigaramın dumanının peşinden bakarken Meran'daki golf alanı gözümün önüne geliverdi. Daha iki ay önce orada da böyle oturmuş, fıskiyeden yükselen köpüklü suları seyretmiştim. O yörede yaşadıklarım da ruhumu ne ısıtmış, ne de serinletmişti. Az ötede oynanan kumar son aşamasındaydı, insanların heyecanı doruğa çıkmıştı. Şemsiyeler, şapkalar, haykırışlar ve mendillerden oluşan dev bir köpük, kara dalgayı andıran insanların üzerini örtüyordu. İkide bir atılan çığlıklar dalgada anaforlar oluşturuyordu. Sonra binlerce, on binlerce insan tek gırt-

laktan heyecan dolu haykırdı: "Cressy! Cressy! Cressy!"

Ve sanki bir kemanın teli kopmuş gibi aniden kesildi. Heyecan sona ermişti. Müzik başladı, insanlar yavaş yavaş dağıldı. Tribünün üzerindeki tabelada kazanan atın numarası göründü. Yedi. Başımı eğip elimdeki bilete bir göz attım. Onun da üzerinde yedi rakamı vardı. Gülümsemeden edemedim. Sevgili Lajos iyi oynamış, favorisi at kazanmıştı! Ben az önceki kötü davranışımla şişko kocayı parasından etmiştim. Yine de küstahça düşünmeden edemedim, kıskançlığım bana ne kazandırmıştı? Bunu mutlaka bilmek istiyordum. Lajos'un düşürdüğü bilet 20 kronluktu ve hangi atın kazanacağını bilmişti! Verecekleri fena olamazdı. Hemen meraklandım ve fazla düşünmeden oturduğum yerden kalkıp gişelere doğru giden kalabalığa karıştım. İtiş kakış kuyruklardan birinde durup bekledim. Sıram gelince gişedeki adama biletimi gösterdim. Suratıma bile bakmadan kemikleri çıkmış eliyle bileti aldı ve hemen mermerin üzerine dokuz adet 20 kronluk banknot bıraktı.

Önümde duran mavi banknotları görünce yüzümdeki gülümseme birden donuverdi. Kendimi kötü hissetmeye başladım. Adamın verdiği paralar bir başkasının parasıydı. Onları mermerin üzerinde bırakıp gişeden uzaklaşmayı düşündüm. Fakat arkamda bekleyenin sabırsızlandığını fark ettim. Bir an önce kazandığını almak istiyor olacaktı. İstemeye istemeye elimi uzattım, banknotlara dokundum ve aynı anda parmaklarımı mavi bir alevde yanmışlar gibi

geri çekmek istedim. Ancak onlar bana ait değillermiş gibi banknotları kavradılar. Farkına vardım, elimde olmadan kötü duruma düşmüştüm. Benim gibi dürüst, centilmen bir yedek subayın başına böyle bir şey gelmemeliydi. Böyle birisine ne dendiğini söylemeye dilim varmadı. Çünkü şimdi tuttuğum paralar bir başkasının elinden hileyle alınmış, çalınmış paralardı!

Arkamdakilerin homurdandığını duydum. Diğer gişelerde de telaş vardı. Ben ise hâlâ öylece duruyordum. Ne yapmalıydım? En iyisi biletin sahibini arayıp bulmak, ondan özür dilemek ve biletinin kazandığı parayı vermek olacaktı. Hayır, bu mümkün değildi. Çünkü yaptığımı duyacak olan yanlarındaki subayın bakışları altında utanıp sıkılırdım. Bir yedek subay böyle şeyler yapmamalıydı, ceza alıp rütbemi yitirebilirdim. Bileti rastlantı sonucu da bulmuş olsaydım, gişeden parasını almak başkasının hakkını yemekti. Sanırım parayı alıp parmaklarımın arasında iyice buruşturmak ve yanından geçeceğim ilk çöp kutusuna atmak çok doğru olacaktı. Ancak bu kalabalığın içinde böyle bir şey yapmak hemen dikkati çeker, görenler benden şüphelenebilirlerdi. Haksız yere kazandığım parayı ileride birisine bağışlamak için cebime veya cüzdanıma koyabilirdim. Fakat bu da mümkün değildi, çünkü daha çocukluğunda temizliğe alıştırılmış olan ben, şimdi şu paralara dokunmaya iğreniyordum. Heyecanım gittikçe arttı. Bu banknotlardan bir an önce kurtulmalısın! Şöyle bir çevremi süzdüm. Ne yapacağımı bilmeden

sağa sola bakınırken insanların, ellerinde paralarla yine gişelere doğru yürüdüğünü fark ettim. Ve o anda aklıma gelenle rahatladım. Tuhaf bir rastlantının elime tutuşturduğu banknotları, gişelerde yeni paralar bekleyen hep aç canavarın boğazına atmak en doğrusu olacaktı. Evet, bu doğru bir karardı. İçim rahatlamıştı.

Hızla, daha doğrusu koşa koşa gişelere gittim. İtiş kakış sırada bekleyenlerin arasına karıştım. Önümde iki kişi vardı. Fakat cebimdeki parayı hangi ata yatıracaktım? Sağda solda konuşanlara kulak kabarttım. Yan sırada duran biri "Ravachol'a mı oynayacaksınız?" diye önündekine sordu. "Tabii ki Ravachol'a," dedi adam. "Peki, sizce Teddy'nin bugün kazanma şansı yok mu?" – "Teddy'nin mi? Kesinlikle yok! Maiden koşusunda en gerilerde kalmıştı. Bence o at şişirilmiş bir balon!"

Adamların sözlerini susuzluktan ağzı kurumuş biri gibi içtim. Teddy bugün iyi değildi... Kazanması olanaksızdı. Hemen bütün paramı ona yatırmaya karar verdim. Sıram gelince elimdeki banknotları gişedeki adama uzattım ve "Teddy," dedim. Yüzünü görmediğim adam bana biletleri uzattı. Az sonra dokuz adet kırmızı-beyaz bileti elimde tutuyordum. Birden rahatladım, ne de olsa o banknotlardan kurtulmuştum.

Dertlerim yok olmuştu. Para artık cebimde değildi, o tuhaf serüven de geride kalmıştı. Yine keyiflenmenin zamanıydı. Gidip koltuğuma oturdum ve bir sigara yakıp dumanını havaya üfledim. Fakat nedense az sonra ken-

dimi huzursuz hissettim. Ayağa kalktım, birkaç adım atıp yine koltuğa döndüm. Oturdum. Tuhaftı. Havaya bakıp düşlere dalamıyordum. Sinir uçları sanki bütün vücuduma batıyordu. Acaba Lajos'la karısının tekrar önümden geçeceğinden mi çekiniyordum? Hayır. Adamın biletlerinden biriyle para kazandığımı, cebimdeki biletleri de o parayla aldığımı nereden bileceklerdi? Çevremde dolaşan insanlar heyecanlanmaya başlamıştı. Az sonra yarışın başlayacağını gösteren flama direğe çekildiğinde mutlaka hızla yarış pistine doğru gideceklerdi. Merak edip ayağa kalktım. Hayır, flama henüz çekilmemişti. Fakat az sonra iyice huzursuzlaştığımı fark ettim. Tekrar ayağa kalktım. Bunu peş peşe birkaç kez yaptım. Sabırsızlık, iç huzursuzluğu denen şey demek buydu. Sinirlerimin yatışması için yarış bir an önce başlamalıydı.

At yarışları gazetesi satan bir oğlan koşarak yanımdan geçti. El ettim, durdu. Bir gazete aldım ve hemen göz attım. Anlamadığım bir sürü kelimeyle dolu haberleri okumaya çalıştım. Sonunda Teddy'yi, binicisini ve sahibini buldum. Gazetede yazdığına göre, bugün kırmızı-beyaz renklerle yarışacaktı. Fakat bütün bunlar beni niçin ilgilendiriyordu? Öfkelenip elimdeki gazeteyi buruşturdum ve savurup attım. Ayağa kalktım. Tekrar yerime oturdum. Nedense terlemiştim. Mendilimi çıkarıp alnımı kuruladım. Gömleğimin yakası da boynumu sıkıyordu. Yarış bir türlü başlamak bilmiyordu.

Az sonra çan sesini duydum. İnsanlar koşuştular. Çan

sesinin beni de bir çalar saat gibi uykumdan uyandırdığını dehşetle fark ettim. Oturduğum yerden hızla kalktım. Koltuğum devrildi. Hiç umursamadım, koşar adım ve hırs dolu ileri atıldım. Elimdeki biletleri sıkı sıkı tutuyordum. Yarışı kaçırmaktan korkuyordum. Bana engel olan birkaç kişiyi iteleyerek kalabalığın içine daldım. En öne geçtim. Bir kadının oturmak için elini uzattığı koltuğu hızla çekip aldım. Kadının şaşkın şaşkın bana baktığını fark ettim. O anda gerçekten kabaca ve çılgınca davranmıştım. Eski bir tanıştı! Kaşlarını kaldırmış bakan Kontes G.'nin gözlerinde öfke vardı. Utandım fakat bakışlarımı inatla başka bir yöne çevirdim. Sonra da yarışı daha iyi izleyebilmek için koltuğun üzerine çıktım.

Ötelerde bir yerde, çim pistin sonunda bir grup at duruyordu. Rengârenk küçük palyaçoları andıran jokeyler atlarını zor tutuyordu. Aralarında bütün paramı yatırmış olduğum atı seçmeye çalıştım. Ancak sıcaktan terlemiş gözlerimin önünde bir şeyler uçuşuyordu. Bir sürü rengin arasında kırmızı-beyaz giysili jokeyi seçemedim. Aynı anda çan ikinci kez çaldı ve atlar bir yayın fırlattığı rengârenk oklar gibi çıkış kapısını terk ettiler. İnce yapılı atların ayakları yerden kesilmiş gibi yeşilin üzerinde uçuşlarını, birbirlerini geçişlerini seyretmek çok güzel bir duyguydu. Paramı yatırmış olduğum atı ve jokeyini seçmeye uğraştım. Gelirken yanıma dürbün almamış olduğum için de kendime kızdım. Ne kadar öne eğilip ileri uzansam da alacalı bir yumak olmuş dört beş sinekten başka bir şey göremiyor-

dum. Az sonra ilk dönemece girdiler, yumak ucu, sivrileşen bir kamaya benzedi. Yarış hızlandı, bazı atlar geride kaldı. Birbirine yapışmış gibi ilerleyen üç veya dört at düzlüğe çıktı. Sıra sürekli değişiyordu. Bütün vücudumun gerilmiş olduğunu fark ettim. Başımı öne doğru uzattım. Koşuyu daha çok hızlandırmak için ileri geri hareket ettim.

Çevremde duran herkes şimdi büyük bir gerilim içindeydi. Böyle yarışlara alışık bazı insanlar jokeylerin renklerini seçmiş olacaklar ki bağırıp çağırmaya başlamışlardı. Yanımda duran, ellerini ileri doğru uzatmış bir adam, yaklaşmakta olan atlardan biri az öne geçince, ayağını hızla yere vurup "Ravachol, Ravachol!" diye kükrer gibi bağırdı. Sessiz bir öfkeyle kudurur gibi oldum. En önde giden atın jokeyi mavimsi ışıldıyordu. Bu benim paramı yatırdığım at değildi. Bir an için yumruğumu, adamın sonuna kadar açtığı ağzının karanlık kuyuyu andıran gırtlağına sokmak istedim. Öfkeyle bütün vücudum titriyordu. O anda çılgınca her şeyi yapabilirdim. Fakat Ravachol'un hemen arkasında bir at daha vardı. Bu niçin Teddy olmasındı! Yeniden ümitlendim. Gerçekten de eyeri aşıp atın sığrısına küçük kırbacı indiren kol kırmızı kırmızı ışıldıyordu. Evet, Teddy olabilirdi. Evet, evet, bu at Teddy'ydi! Fakat alçak herif onu niçin öne geçirmiyordu? Haydi, bir kırbaç daha! Bir daha! Teddy öndeki ata iyice yaklaştı. Bir karış kaldı aralarında. Niçin Ravachol kazanacaktı? Hayır, Teddy kazanmalıydı! Haydi Teddy! İleri, Teddy! İleri!

Aynı anda irkilerek kendime geldim. Ne oluyordu? Böyle bağırıp çağıran kimdi? Kim "Teddy! Teddy!" diye haykırıyordu? Bendim çılgınca haykıran. Çılgınlığın böylesinden korktum. Kendime hâkim olmalıydım. Susmalıydım. Yaptığıma utandım. Fakat bakışlarımı yine de koşu pistinden ayırmadım. Bir an için nefret ettiğim Ravachol'a yapışmış gibi koşan Teddy'ydi. Çevremde duran başkalarının da ağzından tiz bir melodi gibi "Teddy" çıkmaya başlamıştı. Bağırmalar çığlığa dönüştü, sınırsız bir coşkunluk tüm içimi kapladı. O at kazanacaktı, kazanmalıydı! Evet, yavaş yavaş Ravachol'a yanaştı, iyice sokuldu. İki at neredeyse başa baştı. Bir karış daha! Boyunları birbirine değdi. Bitiş çizgisine vardılar. Ve çan sesi! Çevremde sevinçle umutsuzluk, öfkeyle kızgınlık karışımı çığlıklar! Özlemle beklenen ad gökyüzünün maviliğine yükseldi. Sonra birden çöktü. Her yanı sessizlik kapladı ve orkestra çalmaya başladı.

Bütün vücudumu ateş basmıştı. Her yanım ter içindeydi, yüreğim küt küt atıyordu. Koltuktan inip oturdum. Az önceki coşturucu heyecanla kafam karmakarışık olmuştu. O güne kadar yaşamadığım aşırı bir coşkuyla kendimden geçmiş gibiydim. Sanki şans, isteklerime kul köle olmuştu. At senin isteklerine karşın kazandı, dedim kendi kendime ve buna inanmaya çalıştım. Ben parayı yitirmek için ona yatırmıştım. Ancak bu gibi düşünceler şimdi boşunaydı. Son dakikalarda gösterdiğim tepkilere inanmak istemedim. Mümkün değildi. Şimdi de ayaklarım gişelere

doğru gidiyordu. Sanki büyülenmiş gibiydim. Kazandığım parayı, bir sürü banknotu görmek, elime alıp hışırtılarını dinlemek, vücudumun her yanında hissetmek istiyordum. Bugüne dek hiç tanımadığım kötü bir arzunun pençesine düşmüştüm. Utanç beni alıkoyamadı, kendimi ona bırakıverdim.

Oturduğum yerden kalktım ve hızlı adımlarla gişelere doğru yürüdüm. Çok sabırsızdım. Bekleşenleri dirseklerimle hafifçe kenara ittim. Arkamdan birisinin, "Kaba herif!" diye homurdandığını duydum. Fakat dönüp bir şey söylemeye, tartışma başlatmaya gerek görmedim. Bilinmeyen bir hastalığa tutulmuş gibiydim, tir tir titriyordum. Sonunda sıra bana geldi. Biletlerimi uzattım ve önüme konan mavi para destesini ihtirasla kavradım. Ellerim sevinçten titreye titreye parayı saydım. Tam altı yüz kırk krondu!

Hepsini hırsla kendime çektim ve ceplerime doldurdum. Aynı anda ilk aklıma gelen, tekrar oynamak, daha çok para kazanmak oldu. Yarış gazetesini ne yapmıştım? Ah, az önce fırlatıp atmıştım. Bir yenisini almak için sağa sola bakındım. Fakat insanlar çıkışa doğru yürüyordu. Şaşırdım. Gişeler kapanmış, direklerdeki bayraklar da indirilmişti. Yarışlar bitmiş olacaktı. Demek ki az önceki son yarıştı. Bir an donmuş gibi öylece kalakaldım. Öfkelendim. Bu bir haksızlıktı. Heyecanlanmıştım, kanım kaynamıştı, coşkuluydum. Bunlar yıllardır unutmuş olduğum duygulardı. Şimdi aniden her şey sona mı

erecekti? Yapacak bir şey yoktu. Daha fazla ümitlenmek yersizdi. Herkes rengârenk çıkışa doğru akıyordu. Az önce insanların üzerinde durduğu çimenler tüm yeşilliğiyle yine ortaya çıktı. Böyle gergin bir halde durmanın hiçbir anlamı yoktu. Koltukta duran şapkamı alıp başıma geçirdim. Turnikelerin yanında unutmuş olduğum bastonumu da aldım ve çıkışa doğru yürüdüm. Kapıda duran genç bir hizmetkâr beni neredeyse yerlere kadar eğilip selamladı. Beni Viyana'dan buraya getiren faytonu çağırması için numarasını söyledim. Hemen ileri atıldı ve ellerini ağzına götürüp bağırdı. Az sonra atların nal sesi duyuldu ve fayton önümde durdu. Adama, ağır ağır Prater'in içinden geçerek çıkışa sürmesini söyledim. Heyecanım azalmıştı. Az önce yaşamış olduklarımı şöyle bir kafamdan geçirmek istiyordum.

Tam hareket etmek üzereyken başka bir fayton yanımıza sokuldu. Elimde olmadan baktım ve başımı hemen başka bir yöne çevirdim. Yanımdan geçen faytonda az önceki kadınla şişko kocası oturuyordu. Yakayı ele vermiş gibi bir tuhaf oldum. Fakat beni tanımamış gibiydiler. O anda, faytoncuya atları kamçılayıp hızla buradan uzaklaşmasını söylemek geldi içimden.

Rengârenk giysili kadınlarla dolu ve çiçek kayıklarını andıran faytonlar, iki yanı kestane ağaçlarıyla süslü gezinti yolunda kayar gibi gidiyorlardı. Hava yumuşamıştı, güzel bir akşam başlamak üzereydi. Tozlu gezinti yolunda akşam serinliği çıkmıştı. Düşlerle dolu o güzel duyguları

şimdi yitirmiştim. Aldatmış olduğum o adamı az önce tekrar görmüş olmak beni biraz sarsmış gibiydi. Bu düşünce soğuk bir hava akımı gibi bütün coşkumu bir anda donduruverdi. Bu akşamüstü yaşadıklarımı tekrar gözümün önüne getirdim ve bütün olanları benim yapmış olduğuma akıl erdiremedim. Bir centilmen, Viyana sosyetesinin tanınmış, saygı gören bir üyesi, bir yedek subay kendisinin olmayan parayı hiç çekinmeden almış, cebine atmıştı ve bütün bunları yaparken de aşırı sevinç duymuştu. Daha bir saat öncesine kadar dürüst ve kusursuz bir insan olan ben, çalmıştım. Ben şimdi bir hırsızdım. Fayton yavaş yavaş giderken kendimi yargıladım ve nal seslerinin temposuna uyarak usul sesle, "Hırsız! Hırsız! Hırsız!" diye mırıldandım.

O andan sonra yaşadığım tuhaf durumu nasıl anlatmalıyım, bilemiyorum. Anlatması güç, olağanüstü bir şey... Duygularımın ve düşüncelerimin her anını bilinçle yaşamıştım. Böylesine bir olay otuz altı yıllık yaşamımda bir gün olsun başımdan geçmemişti. Şimdi ne kadar çaba göstersem de, duygularımdaki bu kadar şaşırtıcı iniş çıkışları anlayamıyorum.

Kendime "Hırsız! Hırsız! Hırsız!" dedim. Ardından tuhaf bir boşluğa düştüm. Fakat hiçbir şey olmadı. Kulak kabarttım. Kendime seslenmiş, kendimi suçlamıştım. Şimdi sanığın yargıca yanıt vermesi gerekiyordu. Kulak kesildim. Ancak hiçbir şey olmadı. "Hırsız" sözü suratıma bir tokat gibi inmeli, ben utancımdan yerin dibine

girmeliydim. Fakat o söz bende hiçbir tepki uyandırmadı. Sabırla biraz bekledim. Kendimi dinledim. Bu inatçı suskunluğumun altında bir şeylerin kımıldadığını hisseder gibiydim. Kendimi suçlamanın ardından gelmesi gereken umutsuzluk, öfke, tiksinti dolu haykırışı duyamadım. Uyuşmuş, vurdumduymaz vicdanımı uyandırmak için bir daha "Hırsız! Hırsız!" dedim. Bu kez sesimi biraz yükselterek. Yine yanıt gelmedi. Fakat aniden – çakılan bir kibritin alevinin karanlık çukuru güçsüzce aydınlatması gibi – utanç duymak istediğimi, ancak bunu başaramadığımı, hatta yapmış olduğum çılgınlık nedeniyle şimdi mutlu olduğumu kavradım.

Bu nasıl olmuştu? Beklemediğim bir kanıyla irkildim, ona karşı koymak istedim. İçimde dalgalanan kavgacı, kafa tutan bir duyguydu. Hayır, kanımı kaynatan duygu utanç; kızıp köpürme, kendimden iğrenme değildi. Aşırı güvenin aydınlık kıvılcımlarıydı, ruhumu tutuşturan sevinçti, sevinç sarhoşluğuydu. Şimdi kendimi yıllar sonra ilk kez çok canlı, dinç hissettim. Sanki daha önceleri bütün duygularım uyuşmuş, ölmüştü. Umursamazlığımın derinlerinde coşkunun sıcak kaynağı yıllar boyu gizlenmiş, rastlantının büyülü değneğinin dokunmasıyla ta yüreğime kadar fışkırmıştı. Bu dünyanın küçücük bir parçası olan benim de ruhumda yanardağın lavları fokurdayarak henüz akıyordu... Yaşıyordum, canlıydım, kötü yanları ve ateşli tutkuları olan bir insandım. Coşkunun fırtınasıyla bir kapı açılmış, ruhumdaki

uçurum ortaya çıkmıştı. Şimdi içimin derinliklerindeki, beni hem korkutan, hem de mutlu eden o bilinmeze baş döndürücü bir şehvetle bakıyordum. Fayton düşlere dalmış beni burjuva dünyasında bir yerlere götürürken, basamak basamak içimdeki insanın derinliklerine inmeye başladım. Bilincimde beklemediğim bir anda ateşlenmiş meşale, yolumu aydınlatıyordu. Yanlarından geçtiğim yüzlerce, binlerce insanın arasında kendimi, kayıp beni aradım. Geçmiş yılların anılarında, o büyüleyici yolda el yordamıyla ağır ağır yürüdüm. Yaşamımda çok gerilerde, tozdan bir sis perdesi arkasında kalmış, unutulmuş şeyler yine gözümün önünde canlandı. Günün birinde sınıf arkadaşlarımdan birinin çakısını çalmış, sonra da hüzün içinde arayışını şeytanca seyredip sevinmiştim. Bazı cinsel saatlerin gizemli tedirginliğini de şimdi daha iyi kavradım, tutkularımın, çevremdeki insanların boş kuruntularıyla, kibarların kendini beğenmişliğiyle ezildiklerini de anladım. Aynı zamanda içimde, ruhumun derinliklerinin gizli çeşmelerinde ve borularında da yaşamın heyecan dolu akıntısı geçiyordu. Evet, ben hep yaşamış, ancak yaşamın tadını çıkarmayı her zaman göze alamamıştım. Ben çoğu zaman elim kolum bağlı, kendimden bile kaçarak yaşamıştım. Sonra içimde birikmiş güçler birden boşanmış, zengin, son derece güçlü bir yaşam beni alt etmişti.

Karnındaki çocuğun ilk kez kıpırdadığını fark eden bir kadının mutlu şaşkınlığıyla yaşam gerçeğinin içim-

de yeşerdiğini sezdim. Şimdi bu sözleri buraya yazmaktan utanıyorum, ancak kurumuş, duygusuz bir insan olan ben aniden tekrar canlanmıştım. Kanımın damarlarımda kıpkırmızı ve huzursuzca dolaştığının, içimin ısındığının farkına vardım. Yarış alanının apaydınlığında, binlerce heyecanlı insanın uğultulu kargaşasında 'Tannhäuser mucizesi'ni yaşamıştım. Duygularım geri dönmüştü. Kurumuş gövde yine yeşermiş ve tomurcuklar vermişti.

Yanımdan geçen faytonda oturan bir adam bana seslendi ve elini sallayarak selamladı. Bugüne kadar tattığım düşlerin en güzelinden beni uyandırdığı için birden öfkelenip surat astım. Fakat beni selamlamış olan adama bir daha bakınca onun sevgili okul arkadaşım Alfons olduğunu fark ettim. Savcılık yapıyordu. O an ürperdiğimi hissettim. Şimdi sana kardeşçe selam veren bu insan yaptıklarını öğrendiğinde davranışlarını değiştirebilir. Yaşamında ilk kez sen bir başkasının baskısı altına girersin, ona bağımlı olursun. Bugün başından geçenleri bilseydi seni selamlayacağına yakaladığı gibi faytondan indirirdi. Sadece faytondan indirmek mi, senin rahat yaşamını da yok eder, üç beş yıllığına parmaklıkların arkasındaki o karanlık dünyaya atardı. Hırsızların arasında, kavga dövüşün olağan olduğu pis hücrelerde geçerdi yaşamım.

Ancak bu korkuyu sadece bir an için yaşadım, yüreğimin duracağını sandım. Hemen ardından her şeyi yine

unuttum, küstahça gururlandım, kendinden çok emin birisinin alaycı bakışlarıyla çevreme şöyle bir bakındım. Dudaklarınızda dostça bir gülümsemeyle şimdi bana selam veren sizler yaptıklarımı bilseydiniz mutlaka bir anda donup kalıverirdiniz. Sonra beni horlarmış gibi elinizi şöyle bir sallar, verdiğim selamı tiksintiyle geri çeviriverirdiniz. Fakat sizler beni aranızdan itip kovmadan önce ben bugün sizleri yanımdan uzaklaştırdım. Ben o soğuk, kemikleşmiş, her şeye tepeden bakan duygusuz dünyanızın çarklarından biriydim. Daha önce hiç tanımadığım derin bir çukura düştüm. Bir saat içinde çevresi camla kaplı dünyanızda yıllar boyu yaşadıklarımdan çok daha fazlasını yaşadım. Ben artık sizlerle değilim, aranızda yaşamıyorum. Dünyanızın dışındayım, yükseklerde veya çukurda bir yerdeyim. Sizlerin burjuva rahatlığınızın dümdüz kumsalında da değilim. Yaşamımda ilk kez bir insanın iyiye ve kötüye karşı duyduğu istekleri hissettim. Sizler benim bu değişimi nerede yaşadığımı hiç bilmeyeceksiniz. Ey insanlar, benim gizemlerimden sizlerin haberi yok!

Şık ve kibar centilmen ben, kibirle kurulduğum faytonda hiç renk vermeyen yüzümle yanımdan geçenleri selamlarken duyduklarımı nasıl anlatayım bilemiyorum. Son saatte neler yaşadım, kafamdan neler geçirdim, bütün bunlar benim gizemim olarak kalacak!

Ağır ağır giden faytonunda oturan, yüzünde donuk bir gülümseme sağı solu selamlayan şık giyimli cen-

tilmen 'ben' o anda gerçekte neler hissediyordu? Bunu bilmiyordum. Eski benliğimin dışa dönük maskesi çevresinde olup bitene bakarken, tanışlarını selamlarken, sanki içimde, ruhumda inişli çıkışlı bir melodi uğuldayıp duruyordu. Çıkardığı gürültünün altında ezilip kalmayayım diye omuzlarımı kıstım, büküldüm. Ruhum öylesine çok duyguyla doluydu ki, içimdeki seli durdurmak, beni boğmasını engellemek için elimi, altında yüreğimin acıyla attığı göğsüme sıkıca bastırdım. Fakat istek, korku, acı, ürkme ve hüzün... Hepsi birbirine karışmış, tek bir duygu olmuştu. Yaşıyordum, nefes alıyordum ve hissediyordum. Yıllardır unutmuş olduğum bu ilkel duygu şimdi beni sanki sarhoş ediyordu. Otuz altı yıllık yaşamımda bir gün olsun kendimi şimdi olduğu kadar canlı hissetmemiştim.

Fayton aniden hafif bir sarsıntıyla durdu. Atların dizginlerini çekmiş olan faytoncu başını çevirip eve mi gitmek istediğimi sordu. Bir uykudan uyanır gibi kendime geldim, bakışlarımı ağaçlıklı yolda dolaştırdım. Sanki kendimden geçmiş, uzun bir düş görmüştüm. Bu arada hava kararmış, hafif bir esinti çıkmıştı. Ağaç yaprakları dalgalanıyor, kestaneler akşam serinliğine güzel kokularını yayıyordu. Ötelerde bir yerde, ince tüllerin ardında ay ışıldıyordu. Şimdi eve gidemeyecektim, her zamanki dünyama dönemeyecektim! Faytoncuya parasını verip burada inecektim. Cüzdanı cebimden çıkarıp banknotlara dokunduğumda parmaklarıma cereyan çarpmış gibi

oldu. İçimdeki eski insan yine canlanır gibi oldu, bir an titreşti. Utandım. Fakat sonra umursamadım, parmaklarımı banknotlarda şöyle bir gezdirdim, sevinç duydum. Bugün niçin elim açık olmayacaktı? Adama parasını verdim, bolca da bahşiş... Faytoncu teşekkür ederken neredeyse yerlere kadar eğildi. Gülümsemeden edemedim. Sonra atlarını kırbaçladı, fayton yola koyuldu. Mutlu anlar geçirdiğim bir kıyıdan gemiyle uzaklaşır gibi bir süre peşinden baktım.

Bir şeyler mırıldanan, gülen, müzikle dalgalanan insanların ortasında bir an dalgın ve şaşkın öylece durdum. Saat yedi olmalıydı. Yürüdüm. Adımlarım beni, dostlarımla yaptığım her Prater gezintisinden sonra uğradığımız Sacher bahçeli lokantasına götürüyordu. Faytoncunun beni oraya yakın indirmiş olması acaba bir rastlantı mıydı? Parmaklarım, çoğunlukla kibar müşterilerin uğrak yeri olan lokantanın demirli kapısına dokunduğunda bir an durakladım. Hayır, eski dünyama girmeyecektim. Gizemiyle beni sarmış olan coşkudan uzaklaştıracak, ondan koparacak içi boş sohbetlere dönmek, beni birkaç saattir kendine bağlamış o büyülü serüvenden uzaklaşmak istemiyordum.

Uzaklardan bir yerden boğuk bir müzik sesi kulağıma geldi. Elimde olmadan oraya doğru yürüdüm. Bugüne dek tanımamış olduğum şeyler şimdi beni çekiyordu. Kendimi rastlantının akıntısına bıraktım, coşkunun peşinden gittim. Dalga dalga üzerime gelen insanların

arasında sürüklenişin inanılmaz bir heyecanı vardı. Kaynayan bu yığının ortasında kanımın kızıştığını hissettim. Ortalarında kaldığım insanların soluğu, toz, ter ve tütün dumanlı hava sanki genzimi yakıyordu. Sinirlerim birden gerilmiş, duyularım ayaklanmıştı. Daha birkaç saat öncesine kadar çirkin ve tuhaf bulduğum, bana sokulmalarına izin vermediğim, ittiğim şeyler şık giyimli, kibar, burnu havada centilmen beni şimdi mıknatıs gibi kendilerine çekiyorlardı. Yaşamımda ilk kez hissettim, şu anda içgüdüm hayvanca, şehvet dolu ve kabaydı. Viyana'nın döküntüsü buradaydı. Beğenmediğim için daha önceleri yanlarına sokulmadığım hizmetçi kızlar, aylaklar, izinli askerler arasında şimdi kendimi – nedenini bilmesem de – rahat hissediyordum. Çevremi saran havanın ısırıcılığını hırsla emdim, içime çektim. Bu yığının arasında ezilir gibi yürümek hoşuma gitmeye başladı. İçinde bulunduğum gizemli ortam, ne yapacağını bilmeyen beni acaba nereye sürükleyecekti? Şehvet dolu bir merakla bekledim.

Az öteden kulağıma müzik sesleri geldi. Timballer duyuldu, tekdüze bir müzik yavaş yavaş hızlandı, gürültüsü arttı, bana yaklaştı. Sonra polkalar, valsler çalındı. Büyük tahta barakalarda neşeli insanlar ayaklarını yere vurarak dans ediyordu. Sarhoşların bağrışmaları, yüksek sesle atılan kahkahalar. Işıklar arasındaki küçük alana çıktım. Çocukluğumun atlıkarıncaları, kayık salıncakları yine karşımdaydı. Durdum, bu kargaşayı, gürültüyü

içime çektim, gözlerimi, kulaklarımı onlarla doldurdum. Sonsuz bir çağlayan gibi bir gürültü, cehennemi bir kargaşa hoşuma gitti. Bu karmakarışıklıkta ruhumdaki dalgalanmayı yatıştıran, beni uyuşturan bir şey vardı. Kayık salıncaklarda etekleri uçuşan hizmetçi kızlara baktım, istek dolu haykırışlarını dinledim, ne kadar güçlü olduklarını kanıtlamak için ağır balyozu kaldırıp indiren kasap çıraklarının karşısında durdum, çadır kapılarındaki, bütün güçleriyle çalan laternayı bastırmak ve ilgiyi çekmek için maymunlar gibi hoplayıp zıplayan, kısık sesli çığırtkanlara baktım. Bütün bunların ortasında, sürekli kımıldanan, binlerce ses çıkaran insanlar, sağdan soldan kulağa gelen teneke müziğin verdiği o tuhaf sarhoşluk, titreşen ışıklar, hep bir arada olmanın sıcak duygularıyla başı dönmüş, kaynaşan bir yığın...

İçimde bir değişim yaşadığım andan sonra başka insanları ve yaşamlarını daha iyi anlamaya başlamıştım. Milyonluk kent Viyana insanının birikmiş öfkesini, ateşliliğini, heyecanını pazar gününün birkaç saatinde nasıl fışkırıp boşalttığını, aşırılığa kaçmayan, içten bir coşkuyla burada yaşadığını gördüm. Onlardan taşan coşkunun sürekli dokunuşlar ve dürtüşlerle yavaş yavaş bana da geçtiğini hissettim. Keskin kokuların kamçıladığı sinirlerim iyice gerildi, sanki derimi deleceklerdi. Bana doygunluk veren duygularım sendeledi, içimde sersemletici bir uyuşukluk hissettim.

Yıllar sonra, belki de yaşamımda ilk kez çevremdeki

insanları, o güne kadar çok şeye uzak yaşamış beni etkileyen coşkularıyla hissettim. Sanki koruyucu bir duvar devrilmişti, onlardan bana şimdi hızla çok şey akıyordu. Aynı anda içimde bir hırs duydum, insanlarla aramda her engel yıkılıp açılmıştı, coşkuyla bana sokulan yabancı herkesle birleşmeyi, bir araya gelmeyi arzuladım. Bir erkeğin coşkusuyla bu sıcak ve dev gövdenin yumuşak karnına oturmayı özledim, bana her dokunuşuyla, seslenmesiyle, cezbetmesiyle ona daha çok yaklaşmak, sokulmak istedim. Bir anda kavradım, içimde sevgi denen şey uyanmıştı, çocukluk yıllarının belli belirsiz kıpırdanmalarıyla sevgiyi arayıp bulma isteği şimdi ruhumda kendini göstermişti.

Nasıl istedim bir an önce çevremdeki şu canlı yaşama girip tanımadığım insanların titreyen, gülen ve soluk alan coşkularına karışmayı, damarlarında akmayı... İçine düştüğüm kargaşanın ortasında adsız, küçük biri gibi yaşasam, bu dünyanın çamurunda görünmez bir hayvancık, sonsuz gürültüsünde titreyerek ışıldayan bir varlık olsam! Fakat önce bu kalabalığın içine dalmalı, şu kocaman topaça girmeli, kendi gerilimiyle fırlatılan bir ok gibi bilinmezliğe, ortak yaşamın içine uçmalıydım.

Şimdi daha iyi anlıyorum. Ben o gün sarhoş gibiydim. Atlıkarıncaların çıngırakları, erkeklerin şöyle bir dokunmasından hoşlanan kadınların zevk dolu kahkahaları, her yandan üzerime gelen müzik sesleri, etekleri uçuşan giysiler kanımda karışıyor, birleşiyordu... Tek

tek bütün sesler, her gürültü sanki vücuduma batıyor, sonra titreşerek şakaklarımdan geçiyordu. Yanımdan geçenlerin şöyle bir dokunuşuyla, bana bakışlarıyla huysuzlaşıyordum. An geldi, kendimi deniz tutmuş birisine benzettim. İçinde bulunduğum karmaşık durumu kelimelerle anlatmak çok zor. Başka bir yol deneyeyim. Çevremdeki gürültüler, sesler ve duygularla doluydum, dört tekerleğinin üzerinde çılgınca ileri atılan bir makinenin kazanı gibi neredeyse patlayacaktım. Parmak uçlarım titreşiyor, şakaklarım zonkluyor, boğazım tıkanıyordu. Duygusuzca geçen yılların ardından aniden ateşli bir nöbete tutulmuştum, tüm vücudum yanıp kül oluyordu. Şimdi açılmam, tek kelimeyle veya şöyle bir bakışla da olsa dışıma çıkmam gerektiğinin farkındaydım. İnsanların arasına katılmalıydım. Beni çevremdeki, davranışları sıcak, canlı insanlardan ayıran o sert kabuğun mutlaka dışına çıkmalı, ondan kurtulmalıydım. Saatlerdir tek kelime olsun konuşmamış, kimsenin elini sıkmamış, kimsenin meraklı ve ilgi duyan bakışlarını da üzerimde hissetmemiştim. Ancak şimdi kimi olayların aniden üzerime dökülmesiyle suskunluğa karşı çıkan heyecan, iç huzursuzluğu gittikçe artmaya başlamıştı. Binlerce, on binlerce insan arasında dalgalanırken, onların sıcaklığı ve konuşmaları beni sarıp sarmalamışken çevremdeki bolluğa yine de uzak kaldığımı fark ettim. Tanımadığım bir insana açılmak gereksinimini hiç böylesine duymuş değildim. Ben sanki denizde susuzluktan

kıvranan birisiydim. Çevremde sürekli birbirine sokulan insanlar arasında yabancılığın hızla yok olduğunu fark ettim, hüzünlendim. Genç delikanlıların daha önce hiç görmemiş oldukları kızlara şöyle bir seslenip kolayca yanlarına sokulduklarını, daha ilk kelimenin ardından kollarını bellerine doladıklarını gördüm, onları kıskandım. Bazıları birkaç dakika sonra ayrılsalar da aralarında yakınlaşma olmuş, birbirlerine bir şeyler söylemişlerdi. İşte benim hasretini çektiğim şey buydu. Bana yakın insanlarla bir arada olduğum anlarda hoşsohbet birisi kabul edilen, güzel konuşmasını beceren ben, geniş kalçalı bir hizmetçi kızla, alay edeceğinden korkar, senli benli konuşmaktan çekinirdim. Böyle insanların yanından geçerken çoğu kez gözlerimi yumardım. Tanışım kişilerle niçin bir araya geliyordum, işte buna nasıl bir yanıt vereceğimi bilemiyorum. Belki de tek başına yaşamaya dayanamadığım, kendimi mahvetmek istemediğim için...

Yanımdan geçenler yüzüme bile bakmadı. Sanki hiç kimse varlığımı fark etmek istemiyordu. Sonra on, on iki yaşlarında küçük bir çocuk karşımda durdu. Giysileri yırtık pırtıktı. Çevreden vuran ışıklarda bakışları bana donuk geldi. Başını yana çevirdi, dönüp duran atlıkarıncaya hasret dolu baktı. Küçük ağzı susuzluktan yanıyormuş gibi hafif aralıktı. Sanırım cebinde atlıkarıncaya binecek parası yoktu. Diğer çocukların kahkahalarını, bağırıp çağırmalarını yutup içine çekiyordu. Yanına git-

tim ve yumuşak bir sesle sordum: "Atlıkarıncaya binmek ister miydiniz?" Bir an yüzüme baktı. Çok şaşırmış gibiydi. Fakat niçin? Yüzü kıpkırmızı oldu ve hiç konuşmadan koşarak uzaklaştı. Ayakları çıplak bir çocuk bile onu sevindireyim istemiyordu. Bende, çevremdeki insanların arasına girmemi engelleyen itici bir şey olmalıydı. Farkındaydım içinde bulunduğum yığında, akan sulardaki bir damla zeytinyağı gibi ayrı kalıyordum. Fakat vazgeçmeyecektim. Yaşamımda artık tek başıma kalmak niyetinde değildim. Boğazım kurumaya, tozlanmış rugan ayakkabılarımın içindeki ayaklarım yanmaya başlamıştı. Sağıma soluma bakındım. İnsan kalabalığının arasından yeşil adacıkları andıran bahçeli lokantalar gördüm. Kırmızı örtülü masalarına dar gelirli insanlar oturmuş, biralarını yudumluyor, sadece pazar günleri içtikleri Virginia purolarını keyifle tellendiriyorlardı. Gördüklerim hoşuma gitti. Burada birbirlerini tanımayan insanlar oturmuş sohbet ediyordu. Benim gibi huzursuz biri için yatıştırıcı bir yerdi. Oraya doğru yürüdüm, kendime oturacak bir masa aradım. Yanında karısı, neşeli iki kızı ve küçük oğluyla yemek yiyen, hantal görünümlü, şişman, esnafa benzeyen bir adamın masasında yer vardı. Birbirleriyle çene çalıyorlar, arada sırada başlarını sallayıp gülüyorlardı. Yaşamlarından memnun gibiydiler. Bu hoşuma gitmişti. Yanlarına sokulup saygıyla selamladım ve masalarına oturabilir miyim diye sordum. Bir an sustular. Biri ötekinin yanıt vermesini bekliyormuş

gibiydi. Sonunda kadın "Buyurun, buyurun!" dedi. Bir iskemle çekip oturdum ve oturur oturmaz keyiflerini kaçırmış olduğumu fark ettim. Masaya tedirgin bir sessizlik çökmüştü. Bakışlarımı kırmızı kareli masa örtüsüne, tuzlukla biberliğe diktim ve sesimi çıkarmadan öylece oturdum. Bütün ailenin beni izlediğinin farkındaydım. Aynı anda, üzerimdeki at yarışları giysim, Paris modası silindir şapkam ve güvercin grisi kravatımdaki incili iğneyle daha çok uşaklarla hizmetçi kızların ve esnafın yeğlediği bu lokanta için çok şık biri olduğumu, vücudumdan yayılan pahalı parfüm ve giyimimle düşmanlık, şaşkınlık dolu bakışların çemberinde kaldığımı fark ettim. Bu beş insanın suskunluğu ve bakışları altında sanki eziliyordum, başımı iyice önüme eğdim, örtünün kırmızı karelerini saymaya başladım. Utancımdan sanki oturduğum yere yapışmış gibiydim. Bana acı veren bakışlardan kaçmak için masadan kalkmayacak kadar da korkaktım. Az sonra garsonun gelip büyük bira bardağını önüme bırakmasıyla biraz olsun rahatladım. Şimdi bir elimi kıpırdatabiliyor, biramı yudumlarken kaçamak da olsa çevreme bakabiliyordum. Masalarında oturduğum beş insan gerçekten, kinle değil, suskun bir yabancılıkla beni süzüyordu. Tekdüze dünyalarına bir yabancıydım ben. Kendi dünyamda olmayan bir şeyi masalarında aradığımı anlamışlardı. Beni buraya sürükleyen şeyin aşk, tutku, dans etme, bira içme veya rahat bir pazar günü geçirme isteği olmadığını sınıflarının basit içgüdüsü sa-

yesinde sezmişlerdi. Anlamadıkları ve kuşkulandıkları bambaşka bir isteğim olmalıydı. Az önce atlıkarıncanın önündeki çocuğun ürküp yanımdan kaçmasının da nedeni buydu. Şıklığım, aşırı kibar davranışlarım sadece onları değil, şu anda gezinip duran, eğlenen benzeri binlerce insanı da aynı nedenle yanımdan uzaklaştırabilirdi.

Ancak böyle otururken saf, içten ve onları duygulandırıcı bir konu bulup sohbet etmeye başlasaydım adam veya karısı bana yanıt verir, kızlar hafifçe gülümserdi. Sonra küçük oğullarını karşıdaki nişancıya götürüp onunla çocukça şakalaşabilirdim. Aradan daha on, on beş dakika geçmeden de rahatlayacak, orta halli insanların güler yüzlü ve içten yakınlığı beni içine alıp her yanımı saracaktı. Fakat ne söyleyeceğimi, konuşmaya nasıl başlayacağımı bilemiyordum. Nefesim kesilir gibi oldu. Budalaca, tuhaf ve güçlü bir utanç her şeyi engelliyordu. Başımı yine önüme eğdim, bu basit insanların masasında bir suçlu gibi öylece oturdum durdum. Varlığımla güzel pazarlarının son birkaç saatini onlara zehir etmiş olduğumu düşünüp hüzünlendim. Omuzlarım çökük öylece otururken, yıllar boyu masalarında oturduğum sayısız cana yakın insanı üst perdeden görmezden gelmiş olmanın, sadece bana yakın, parıltılı dar bir çevrenin güzel zevklerine kendimi vermiş olmamın cezasını çektiğimi kavradım. Şimdi tek başıma bırakılmıştım, masadakilerle rahatça konuşmayı başaramıyordum. Sanki iç dünyamın dört duvarı her yanımı kapatmıştı.

Özgür insan ben, üzüntüyle ezilip büzülüp örtüye bakıyor, kırmızı karelerini sayıyordum. Garsonun yanımdan geçtiğini fark edince hemen seslendim, adama parasını verdim ve yarısını bile içmemiş olduğum bira bardağını kenara itip ayağa kalktım. Sonra masadaki aileye, saygıyla selam verip veda ettim. Onlar da gülümseyerek bir şeyler söylediler. Hızla yanlarından uzaklaştım. Emindim, şimdi ben onlara sırtımı döner dönmez, yabancı adam yanlarından uzaklaşır uzaklaşmaz, yine neşelenip çene çalacaklardı.

Aç, hırslı fakat umutsuz kendimi insan kalabalığının içine attım. Gökyüzünü örten kara ağaçların altında gezinen insanlar azalmış gibiydi. Atlıkarıncaların aydınlattığı küçük alanda duranlar da biraz seyrekleşmişti. İtişip kakışanlar, bağırıp çağıranlar artık yoktu. İnsanlar sanki zevkle soluyordu, derinden gelen uğultulu gürültü dağılıyor, küçük küçük seslere bölünüyordu. Bahçelerden duyulan müzik, uzaklaşmaya başlayanları tekrar geri çekmek ister gibi hızlanmıştı. Şimdi karşıma değişik insanlar çıkıyordu. Ellerinde balonlar ve konfeti torbalarıyla dolaşan çocuklar çoktan eve gitmiş olacaktı. Pazar gezintisine çıkmış büyük aileler de Prater'i terk etmişti. Şimdi yanımdan naralar atan sarhoşlar, aylaklar ve bir şey ararmış gibi sağa sola bakınarak ara yollardan görünmeye başlayan gençler geçiyordu. O ailenin masasında sus pus oturduğum son bir saat içinde buradaki tuhaf dünya bayağılaşmıştı. Ancak ucuz bir tehlikenin ışıltılar saçan

bu havasının nedense orta sınıf insanlarının pazar yaşamlarından daha çok hoşuma gittiğini fark ettim. Kışkırtılmış içgüdüm içine yeni girdiğim dünyada bir arzulayışın kokusunu alıyordu. Tuhaf kişilerin, toplum dışına atılmış, aylak aylak dolaşan bu insanların arasında kendimi bulur gibi oldum. Onlar da benim gibi tedirgin bir bekleyiş içindeydiler. Karşılarına aniden çıkacak bir serüveni ürkeklikle ve heyecanla bekliyorlardı. Aylak aylak dolaşan gençleri o anda kıskandığımı itiraf etmeliyim. Bir atlıkarıncanın direğine sırtımı dayamış huzursuzca derin derin nefes aldım, sessizliğimin ruhuma yaptığı baskıyı, tek başıma oluşumun hüznünü içimden atmaya çabaladım. Oynaşan ışıkların aydınlattığı alana ve ötelerin karanlığına uzun uzun baktım, budalaca bir bekleyişle geçen her insanı baştan aşağı süzdüm. Ancak bana şöyle bir bakan bütün gözler üzerimden buz gibi kayıp geçiyordu. Kimse beni istemiyor, kimse beni rahatlatmıyordu.

Şimdi benim gibi toplumun şık giyimli, kültürlü, varlıklı, özgür, milyonluk kentin ileri gelenleriyle yakından dost bir adamın akşamın bu ilerleyen saatinde eski bir atlıkarıncanın direğine yaslanmış hiç kıpırdamadan öyle durmasının, sürekli tekrarlanan gümbürtülü polkalarla valsleri dinlemesinin, önünden geçen budala görünümlü tahta at kafalarını seyretmesinin nedenini birisine anlatmak veya açıklamaya çalışmak çok saçma olurdu. Evet, o andaki davranışım çok saçmaydı. Bunun bilincindeyim. Bu saçma direnişte hissettiğim gerilimde, adalele-

rimin çelikleşmiş gibi kasılmasında bir insanın ölümden önce deneyimlediği düşüş vardı. Bomboş geçmiş yaşamım şimdi geriye doğru akıyor, gırtlağıma kadar her yanıma yığılıyordu. Birisinin bana bir şey söylemesini, bakışlarıma yanıt vermesini beklerken yaptığımın çok saçma, çok çılgınca olduğunu biliyordum. Ancak kendime verdiğim bu eziyet hoşuma da gitmiyor değildi. Atlıkarıncanın direğine yaslanmış öylece dururken az önce yapmış olduğum hırsızlık aklıma geliverdi. Pişmanlık duydum fakat bu pişmanlık şimdi uyuşuk, gevşek ve bomboş yaşamımda olduğu kadar güçlü değildi. Bu akşam yazgımın beni özgürleştirdiğinin bir belirtisini görene kadar durduğum yerden uzaklaşmayacağıma kendi kendime ant içtim.

Saatler ilerledi, gecenin karanlığı iyice bastırdı. Eğlence yerleri yavaş yavaş ışıklarını söndürüp kapandı. Karanlık her yeri sardı, aydınlık yeşil alanı da yutuverdi. Az sonra durduğum yerde tek başıma kaldım. Titreyerek saatime baktım. Benekli tahta atlar da on beş dakika sonra duracak, kırmızı ve yeşil ampuller sönecek, laterna da susacaktı. Tek tük alçak seslerin duyulduğu gecede itilmiş, terk edilmiş ben öyle kalakalacaktım. Boşalmaya başlayan küçük alana baktım. Birbirlerine sarılmış çiftler, sarhoş birkaç delikanlı sallana sallana çıkışa doğru yürüyordu. Herkes artık evine gidiyordu.

Gittikçe artan bir tedirginlikle çevreme göz gezdirdim. Sadece az ötedeki loşlukta son bir yaşam belirtisi var gi-

biydi. Karanlığın içinden kadın fısıltıları, esintiyle savrulan tiz kahkahalar geldi kulağıma. Arada sırada önümden geçen erkekler keyifle ıslık çalıyordu. Az öteden geçen bir polisin miğferi sokak fenerinin ışığında şöyle bir parıldadı ve yine kayboldu. Polis uzaklaşınca gölgelere sinmiş insanlar hayalet gibi tekrar ortaya çıktı. Işığa yaklaştıklarında bunların gece kuşları dünyasının son kalıntıları olduğunu fark ettim. Seçebildiğim kadarıyla birkaç sokak kadınıydı. Yatacak yerleri olmayan, çökmüş, kirletilmiş, gündüzleri bir yer şiltesine uzanıp uyuyan, gece oldu mu ürkek ürkek sokaklarda gezinen, cılız vücutlarını karşılarına çıkan herkese bir gümüş uğruna karanlık bir köşede çabucak veren, polisin ve serserilerin sürekli peşlerinde olduğu, hep karanlıklarda gezinen, hem avlayan, hem de avlanan insanlardı onlar...

Aç köpekler gibi koklaya koklaya alanın aydınlığına çıktılar. Bir erkek aranıyorlar, tek başına kalmış bir gece kuşunu avlamak istiyorlardı. Onu memnun ettikten sonra ellerindeki birkaç kronla, günün birinde bir hastanede veya bir cezaevinde sona erecek titrek yaşamlarının anlık zevkine varmak için bir ayaküstü kahvesinde sıcak şaraplarını yudumlayacaklardı. Şehvetin ölçüsünü kaçırmış pazar kalabalığından geriye kalmış son dökün-tü, pis kokulu son kalıntıydı onlar. Karanlığın içinden aç kurtlar gibi baktıklarını ürpererek gördüm. Ancak o anda yaşadıklarımın çekici bir zevki de yok değildi. Ne de olsa karşımdaki bu çok kirli aynada unutulmuş,

uyuşup kalmış bir şeyler vardı. Çok yıllar önce içinden geçmiş ve artık geride bırakmış olduğum bataklık dünya şimdi fosfor gibi yine ışıl ışıl karşımdaydı. Çok ilginçti, bu masalımsı, olağanüstü gece bana kendini gösteriyor, ruhumu yaprak yaprak açıyordu. Geçmişimin en karanlık köşeleri, tutkularımın en gizemlisi şimdi karşımda apaçık öyle duruyordu! Çoktan unutulmuş delikanlılık yıllarım sıkıcı bir duyguyla geri döndüler. O günlerde ürkek bakışlarım, merak ve şaşkınlık dolu şimdi karşımda duran tiplere takılıp kalırdı. Sonra, günü geldiğinde gıcırtılı ve rutubetli merdivenler bir kadının arkasından çıkılır ve yatağına girilirdi. İşte şimdi o gün anılarımda canlanıverdi. Şimşeğin gece gökyüzünü aniden parçalaması gibi, çoktan unuttuğum an tüm ayrıntılarıyla yine karşımdaydı. Yatağın yanındaki duvarda yağlıboya baskı bir tablo, kadının boynunda bir nazarlık vardı. O günün sıcaklığını, bunaltıcı kararsızlığını, tiksintisini ve çocuksu delikanlının duyduğu ilk gururu yine hissediverdim. Anılarım ruhumu bir an için altüst etti. Fakat sonra hemen yine kendime geldim. Beni onlara bağlayan şeyleri yakıcı bir acımayla anladım. Çünkü gözümde bu insanlar yaşamın son tortusuydu. Suçlulukla kışkırtılmış içgüdüm hissediyordu, olağanüstü gecedeki doymak nedir bilmeyen arzulayışımla ben aç aç dolaşanlardan pek farklı değildim. Her dokunuşun verdiği zevkle kötülüklere açıktım, onlar beni bir mıknatıs gibi çekiyordu. Az ötedeki canlıları, insanları, soluk alan kişileri fark edin-

ce çaldığım paraları koymuş olduğum cüzdan birden göğsümü yaktı. Onlar başka canlılardan, belki benden de bir şeyler istiyordu. Ben sonsuz bir uysallıkla kendimi başkalarına vermeye hazırdım. Anlamıştım, erkekleri böyle durumlara düşüren şey kanlarındaki kızışmadan, aşırı istekten çok, yalnız kalmak ve yabancılaşmak korkusuydu. Ben de şimdi bu korkuyu, gerilimi içimde duyuyordum.

Benzeri bir bunalımı en son nerede yaşamış olduğumu düşündüm. Evet, İngiltere'deydi. Manchester'a gitmiştim. Kapkaranlık bir gökyüzünün altında, bir tünelde yaşarmış gibi sürekli uğuldayan, ürpertici bir yalnızlığın insanın içine işlediği o 'çelik kent'te kalmıştım. Oradaki akrabalarımın yanında üç hafta geçirmiştim. İnsanların sıcaklığını hissetmek için akşamları tek başıma kentin bar ve kulüplerinde oturmuş, çalgıcı gazinolara da sık sık uğramıştım. Ve aradığım insanı böyle akşamların birinde bulmuştum. Konuştuğu İngilizce'yi pek anlamasam da odasında saatler geçirmiş, yabancı bir ağzın gülüşünü içime sindirmiş, sıcaklığını vücudumda hissetmiştim. Her şey bana yakınlaşmış, kara kent, tek başıma geçirdiğim günler yok olup gitmişti. Hiç tanımadığım bir varlık gelmiş, her şeyi eritmiş ve beni rahatlatıp mutlu etmişti. O andan sonra 'çelik zindan'ın sokaklarında özgürce nefes almış, aydınlık yaşamıştım. İçine kapanmış, tek başına kalmış insan için korkunun, tutula tutula kirlenmiş, eskimiş de olsa, yaşam boyu tutunacak bir dayanak olduğu-

nu bilmek bence çok güzeldi. İçine düştüğüm yalnızlığın en alt basamağından o gece sendeleye sendeleye yukarı çıkarken bir köşede insanı özverileriyle kabullenip daha çok düşmelerine engel olan, soluklarıyla onu rahatlatan, heyecanlarını geçiren, her zaman, her şeye hazır olan ve bu yüce görevi pek önemsiz bir para karşılığı yapanlar vardı.

Yanında durduğum atlıkarıncanın laternası gürültüyle çalmaya başladı. Son dönüştü. Işıkların karanlıklara son seslenişiydi. Az sonra pazar günü bitecek, yarın yeni bir sıkıcı hafta başlayacaktı. Atlıkarıncanın son dönüşüne binen olmadı. Boş atlar delicesine tek başlarına dönüp durdular. Kasada oturan yorgun kadın çekmecesini açtı, o günün gelirini yavaş yavaş saydı. Yardımcı genç, tahta atların son dönüşü biter bitmez kepenkleri büyük bir gürültüyle indirmek için uzun kancası elinde öylece bekliyordu. Ben de bekliyordum, sırtım direğe dayanmış, tek başıma. Bakışlarım boş alanın bir köşesinde hâlâ yavaş yavaş gezinen 'yarasa'lardaydı. Onlar da bekleşiyordu. Aramızda aşılmaz bir yabancılık, bir boşluk vardı. Fakat o anda içlerinden birinin beni fark ettiğini sezdim. Küçük adımlarla yanıma yaklaştı. Başım önümde ona baktım. Ufak tefek, kolu bacağı çarpık bir kadıncağızdı. Belki bir zamanlar kemik hastalığı geçirmişti. Başında şapka yoktu. Her yanı sarkan giysisinin altından eskimiş balo ayakkabıları görünüyordu. Eminim üzerindekileri eskici dükkânından veya

pazardan almış, yağmurda giymiş, serüvenlerinde ıslak çimenlerde kirletmiş, ne doğru dürüst yıkamış, ne de ütülemişti. Yavaş yavaş yanıma sokuldu, karşıma dikildi. Sivri bakışlarını yüzüme dikmişti. Çürük dişlerini göstererek gülümsemeye çalıştı. Nefesim kesildi. Donmuş gibiydim. Ne kadının yüzüne bakabildim, ne de çekip gidebildim. Sanki hipnotize olmuştum. Karşımda bir insan beni arzulayarak, elde etmek isteyerek bana sokuluyordu. Dayanılmaz yalnızlığımdan tek bir kelimeyle, küçük bir davranışla kurtulabilirdim. Fakat ben sırtımı dayamış olduğum tahta direk gibi hiç hareketsiz öylece durmaya devam ettim. Laternanın yorgun melodileri yavaş yavaş sona ererken bana yaklaşan kadını zevk dolu, kendimden geçmiş bir şekilde hissettim. Beni karanlıklar dünyasından bir mıknatıs gibi çeken tanımadığım bu kişi ruhumu daha iyi sarıp sarmalasın diye gözlerimi iyice yumdum.

Atlıkarınca durdu. Vals melodisi inler gibi sustu. Gözlerimi açtım, karşımdaki insanın yavaş yavaş uzaklaştığını gördüm. Tahta direğe yaslanmış öylece duran adamdan sıkılmış olacaktı. Şöyle bir ürperdim. Bu olağanüstü gecede yanıma gelen, bana yakınlık gösteren tek insan şu kadın olmuştu. Şimdi niçin tekrar uzaklaşmasına izin vermiştim. Arkamda atlıkarıncanın ışıkları söndü, kepenkleri gürültüyle kapandı. Gün bitmişti.

Ve o anda, nasıl anlatsam, üzerime dev bir dalganın köpükleri sıçradı, kanım kaynadı, ateş gibi, kıpkırmızı,

göğsümde damarlar koptu sandım. Soğukkanlı, kendini beğenmiş, haysiyetinin ardına gizlenmiş insandan, onuruna çok düşkün ben, çocuksu olmasına karşın o anda gözümde büyüttüğüm bir dilekte bulundum. Bu ufak tefek, üstü başı pasaklı, kemik hastası sokak kadını, kendisine bir şey söyleyebilmem için son bir kez başını benden yana çevirsin istedim. Peşinden gidecektim. Onurum kırılmış, çiğnenmiş, benden uzaklaşıp gitmişti. O anda zayıftım, kararsızdım. Karanlıkta bir işkence kazığına bağlanmış gibi tek başıma duruyor, titreyip sarsılıyor, en son çocukluğumda beklediğim gibi öylece bekliyordum. Bir akşam, penceremde durmuş, yabancı bir kadının yavaş yavaş soyunmasını seyretmiştim. Şimdi de yine çarpık vücutlu, insanlık kalıntısı bu yaratık beni elde etmeyi tekrar bir denesin, başını çevirip son bir kez baksın diye Tanrı'ya haykırdım!

Ve kadın arkasına döndü. Soğuk bakışlarını bir an için bana dikti. Heyecanımı fark etmiş olacak, yerinden kıpırdamadan, sessizce beni şöyle bir süzdü. Olduğu yerde hafifçe sallandı ve gülümsedi. Sonra çağırırmış gibi başıyla az öteyi, alanın karanlık bir köşesini işaret etti. O ana kadar ruhumu dondurmuş olan büyü birden yok oluverdi. Hareket edebiliyordum. Anladım, demek istermiş gibi başımı hafifçe eğdim.

Aramızdaki görünmez sözleşme imzalanmıştı. Kadın hafif loş alanda yavaş yavaş yürüdü. Peşinden geliyor muyum diye arada sırada dönüp baktı. Ve ben peşinden

gittim. Dizlerimdeki kurşun çözülmüştü. Ayaklarımı yine hareket ettirebiliyordum. Sanki bir mıknatıs beni çekiyordu. Nereye gittiğimi bilmiyordum, gizemli bir güç çekiyormuş gibi kadının peşinden yürüdüm. Alanı çevreleyen barakaların arasındaki dar yolların karanlığında yavaşladı. Az sonra yanındaydım.

Kadın şüpheyle bir an yüzüme baktı. Buraya pek uymayan şık giysilerim, davranışlarımdaki ürkeklik onu kuşkulandırmış gibiydi. Başını sağa sola çevirdi. Bir süre daha sustuktan sonra başıyla dar yolu gösterip usulca konuştu: "Şuraya doğru gidelim," dedi. "Sirk çadırının arkası karanlıktır..."

Ona yanıt veremedim. Bu karşılaşmanın bayağılığı beni sanki uyuşturmuştu. Elimde olsa kadına bir şeyler söyleyip eline biraz para tutuşturduktan sonra hızla uzaklaşırdım. Ancak istencime engel olamıyordum. Her şeyi oluruna bırakmış gibiydim. Sanki bir kızağın üzerine binmiş, dik bir yamaçtan aşağı iniyor, içimdeki ölüm korkusu ile yaşadığım hız birbirine karışıyor, bana inanılmaz bir zevk veriyordu. Kızağı frenleyeceğime sendeleyerek, bilinçli bir dirençsizlikle kendimi uçuruma bırakıyordum. Benim için artık geri dönüş yoktu. Belki de bu geri dönüşü istemiyordum. Aynı anda kadın, kendine güveni gelmiş gibi yakınlıkla bana sokuldu. Elimde olmadan kolunu tuttum. Çok inceydi kolu. Bu bir kadının değil, kemik hastası, büyüyememiş bir çocuğun koluydu. Üzerindeki ince mantonun altında vücudunu da

hissettim. Aynı anda sonuna kadar gergin duygularım, gecenin bana sürüklediği bu zavallı varlığa karşı sıcak bir acımaya dönüştü. Parmaklarım incecik, hastalıklı kolu, o güne dek hiçbir kadına göstermediğim bir saygıyla yavaş yavaş okşadı.

Soluk ışıklı dar bir yolu geçtik. Ağaçların arasına girdik. Üzerimize inen dalların altından karanlık bir köşeye doğru yürüdük. Hiçbir şey göremiyordum fakat kolumdaki kadının başını bir an hafifçe yana çevirip arkaya doğru baktığını sezdim. Bunu birkaç adım sonra tekrarladı. Tuhaftı. Uyuşmuş gibi kendimi kirli bir serüvene bırakırken duyularım uyanık ve uyarıcıydı. Az önce geçtiğimiz yolun sonunda bir gölgenin hareket ettiğini sezer gibi oldum. Sanki birisi peşimize takılmıştı. Şimşeğin doğayı büyük bir gürültüyle aydınlatması gibi ne olduğunu o anda kavradım: Bir tuzağa düşürülecektim. Sokak kadını beni bir av gibi, kadın satıcısının beklediği köşeye doğru sürüklüyordu. Ölümle yaşam arasındaki o saniyelerde olup biteni bir anda fark ettim. Çabucak düşündüm. Henüz kaçabilirdim. Ana cadde pek uzakta olmamalıydı. Tramvay sesleri kulağıma geliyordu. Bağırabilir, ıslık çalabilir, başkalarının dikkatini çekebilirdim. Kaçıp kurtulma olanakları henüz vardı.

Fakat tuhaftı, bu düşünce beni ürkütmedi, daha çok heyecanlandırıp kışkırttı. Şimdi, güzün aydınlatıcı ışığında oturmuş o gece olanları düşünürken yaptığımın saçmalığına bir neden bulamıyorum. Başıma gelecekleri

sezmeme karşın gereksiz yere tehlikeyi göze almıştım. Fakat bu önsezim kibar bir çılgınlık gibi o anda sinirlerime sızdı. İğrenç, hatta öldürücü bir şeyin beni beklediğini anladım, içim bulanarak titredim. Şimdi bir suç işlenecekti ve ben bugüne değin hiç yaşamadığım bayağı ve kirli bir şeye tanık olacaktım. Kendimi kaptırdığım bu düşünce öylesine sarhoş ediciydi ki, ölüm bile o anda üzerinde durulmayacak kadar önemsizdi... Beni iten bir şey vardı. Bu, korktuğumu göstermenin utancı mı, irademin zayıflığı mıydı? Yaşamın en derin lağım çukuruna inmek, tek bir günde tüm geçmişimi kumar masasında yitirmek düşüncesi beni kışkırtıyor, tanımadığım bir zevk beni bir serüvenin içine atıyordu. Bütün duyularım ve sağduyum tehlikeyi sezmesine karşın vücudu beni çekmekten çok iğrendiren şu Prater sokak kadınının kolunda ağaçların arasındaki yolda yürümeye devam ettim. Beni suç ortaklarına götürdüğünü biliyordum. Geri dönüş yoktu. Bugün öğleden sonra at yarışlarında hissettiğim suç işlememin yerçekimi şimdi beni daha aşağıya ve daha derine sürüklüyordu. Düşüşün baş döndürücü uyuşturuculuğunu şimdi daha çok hissediyordum. Yeni bir uçurumun dibine, belki de en sonuncusuna düşüyordum. Ölüme...

Kadın birkaç adım sonra durdu. Başını hafifçe çevirdi. Sonra yüzüme bakıp sordu: "Haydi, bana ne hediye edeceksin?"

Evet, bunu unutmuştum. Ancak kadının sorusu beni

pek heyecanlandırmadı. Hediye edeceğim, vereceğim, yanımdaki parayı saçıp savuracağım için sevindim. Hemen elimi cebime attım, bütün gümüş paramı ve buruşuk birkaç banknotu kadının avucuna bırakıverdim. Aynı anda, bugün düşündüğümde hâlâ kanımı kızıştıran, hiç beklemediğim bir şey oldu. Erkeklere çoğu kez az para karşılığı 'hizmet' veren bu zavallı insan ya avucuna bıraktıklarıma ya da paraları çok sevinirmiş gibi vermeme şaşırdı. Bir adım geriledi. Karanlığın içinden soran bakışlarını yüzümde hissettim. Evet, yıllardır yokluğunu hissettiğim şeyi şimdi ele geçirmiştim. Birisi beni arıyordu, sorar gibi yüzüme bakıyordu. Dünyamda ilk kez birisi için hayattaydım. Çökmüş, bitmiş vücudunu bir mal gibi karanlıklarda taşıyan, alıcısının yüzüne bakmadan sokulan bu kadın gözlerini gözlerime dikmiş, benim insan yanımı arıyordu. Beklemediğim bu davranışı, baş dönmesiyle uyanıklık arasındaki sarhoşluğumu daha arttırdı. Büyüleyici bir bunalımı yaşadım ve rahatladım.

Yabancı varlık iyice yanıma sokuldu. Ödenmiş bir görevi yerine getirmek için değildi. Bence bu davranışında bir dişilik isteği vardı, bir borçluluk duygusu hissediyordu. Sıska ve kemik hastası çocuk kolunu hafifçe tuttum. Bu kadının tüm yaşamını gözümde canlandırdım: Kentin dış mahallerinin birinde, başkalarıyla paylaştığı ucuz bir otel odasındaki yatağında sabahtan öğleden sonraya kadar uyuyor. Kazandığı parayı cebine

indiren bir adam, karanlıkta hayvan gibi üzerine atılan sarhoşlar, sonra hastaneye götürülüşü, üniversitede genç öğrencilere gösterilen hastalıklı, çökmüş vücudu, sonra doğduğu mahallede bir kenara bırakılışı ve ölümü... Bütün bunları, yaşadığı tüm acıları o anda gözümün önüne getirdim. Kadına karşı sonsuz bir acıma duygusu uyandı içimde, şefkat dolu bir yakınlık duydum ona. Her şeyi gözümün önüne getirip düşündüm, yavaş yavaş incecik kolunu okşadım. Sonra yüzüne sokuldum ve dudaklarından öptüm. Çok şaşırdı.

Aynı anda arkamda bir hışırtı duydum. Yerde kuru bir dal çıtırdadı. Hızla bir adım geri attım. Ucuz bir gülmeyle kendime geldim: "Herifi enseledik!"

Adamların yüzünü görmeden kim olduklarını anladım. Kendimden geçmiş, kadının kolunda öylece dururken böyle bir şey olabileceğini aklımdan çıkarmamıştım. Gizem dolu merakım bunu beklemişti. Çalıların arasından bir adam çıktı. Peşinden biri daha geldi. Serseri kılıklı iki gençti. Ucuz bir kahkaha attılar. "Böyle utanmazca şeyler yapmak hiç de güzel değil! Hem de kibar bir bey için... Şimdi ondan yaptıklarının bir hesabını soralım bakalım!" Hiç kıpırdamadan öylece duruyordum. Şakaklarım zonkluyordu. Ne olacağını bekledim. Sonunda çukurun içine düşmüştüm. Bayağılık uçurumunun en dibindeydim. Beklediğim sona itilecek, dağılıp parçalanacaktım.

Genç kadın sıçrar gibi yanımdan uzaklaşmıştı. Ancak

gençlerin yanına da gitmemiş, onlarla benim aramda duruyordu. Anladığım kadarıyla önceden kararlaştırılmış bu 'soygun' şimdi onu rahatsız ediyordu. Kılımı bile kıpırdatmadan öylece durduğumu gören gençler biraz öfkelenir gibi oldu. Şöyle bir bakıştılar. Karşı çıkmamı veya korkup yalvarmamı bekliyorlarmış gibiydi. "Vay canına, adam sesini bile çıkarmıyor!" diye gençlerden biri öfkeli homurdandı. Diğeri ise iyice yanıma sokuldu ve emir verir gibi: "Bizimle karakola geleceksiniz!" dedi.

Yine sesimi çıkarmadım. Gençlerden biri omuzumdan itti. "Yürü," dedi.

Yürüdüm. Yaptıklarına karşı çıkmayacaktım. Çünkü kendimi korumak niyetinde değildim. Yaşadığım bu durum, aşağılanmam ve kendimi tehlikeye atmam beni uyuşturmuş gibiydi. Fakat beynim uyanıktı. Bu iki gencin polisten benden daha çok çekindiklerine emindim. Birkaç krona özgürlüğümü geri alacağımı da biliyordum. Ancak gönüllü bir baygınlık içinde iğrençlik çukurunu tüm derinliğiyle tatmak istiyordum. Hiç telaşlanmadan, rahat adımlarla, beni iteledikleri yöne doğru yürüdüm.

Hiç konuşmadan ve karşı çıkmadan söylediklerini yerine getirdiğim için gençlerin kafası karışmış gibiydi. Aralarında bir şeyler fısıldaştılar. Sonra tekrar seslerini yükselttiler. "Bırakalım gitsin!" dedi biri. Ufak tefekti, yüzünde çiçek hastalığından kalmış kabarcıklar gördüm. Fakat öteki hemen karşı çıktı: "Hayır, hayır!" dedi. "Yiyeceği, içeceği olmayan bizlerden biri onun gibi dav-

randığında hemen hapse atıyorlar. Fakat sıra böyle şık birisine gelince... Hayır, o da cezasını çekmek zorunda!" Konuşmalarından, şimdi onlara yalvarmamı beklediklerini kavradım. İçimdeki suçlu içlerindeki suçluyu çok iyi anlamıştı. Bana acı çektirip eziyet etmek istiyorlardı. Ben ise önemsemeyerek onlara eziyet ediyordum. Onlarla aramda duygusuz bir savaş başlamıştı. Öldürücü bir tehlikenin ortasında bu gece benim için çok zengindi. Prater yeşilliklerinin ortasında, iki serseriyle bir sokak kadının arasında, kumarın çılgın büyüsünü bugün ikinci kez hissediyordum. Ancak şimdiki kumarın bedeli yüksekti. Ona tüm burjuva varlığımı, hatta yaşamımı yatırıyordum. Tir tir titreyen sinirlerim koparcasına gerilmişti. Kendimi bu inanılmaz oyuna, rastlantının büyüsüne verdim.

"Bak, işte polis şurada duruyor!" diye arkamdaki gençlerden biri sesini yükseltti. "Kibar beyefendinin pek hoşuna gitmeyecek... En az bir hafta tıkarlar içeri!" Söyledikleriyle beni korkutmak istiyorlardı fakat başaramıyorlardı, kararsız ve tutuklardı. Işığa doğru yavaş yavaş yürüdüm. Gerçekten de az ötede bir polisin miğferi ışıldıyordu. Yirmi adım daha atsam adamın yanındaydım. Arkamdaki gençler artık konuşmuyordu. Ağır ağır yürüdüklerini fark ettim. Bu korkaklar her an karanlığa dalıp kendi dünyalarına döneceklerdi. Oynamak istedikleri oyunu beceremediklerdi. Öfkelerini de zavallı kadından çıkaracaklardı. Evet, oyun bitmişti. Ben bugün ikinci kez

kazanmış, yine tanımadığım birini kötülük zevkinden etmiştim.

Az ötede yine sokak lambalarının cılız ışığını seçtim. Birden durdum, hızla arkama döndüm. Peşimden gelen delikanlıların yüzlerini ilk kez gördüm. Gözlerinde öfke, kuşku ve gizli bir utanç sezdim. Düş kırıklığına uğramışlardı, yine ağaçların karanlığında kaybolmaya hazırdılar. Güçlerini yitirmişlerdi. Şimdi onlardı benden korkan.

Tam o anda, heyecanım göğüs kemiklerimi parçalamış, kanıma sıcak bir duygu karışmış gibi oldu. Karşımdaki iki insana sonsuz, kardeşçe bir acıma duydum. Üstleri başları dökülen, karınları aç bu gençlerin benden, karnı tıka basa doymuş bir parazitten istediği, sadece birkaç krondu. İsteselerdi az önce ağaçların karanlığında boğazımı sıkabilir, her şeyimi alabilir, hatta beni öldürebilirlerdi. Yapmamışlardı. Sadece korkutmayı beceriksizce denemişlerdi. Bense keyfim için hırsızlık yapmıştım, sinir ve duygularımın zevki için suç işlemiştim. Bu zavallılara eziyet etmeyi göze alabilir miydim? İşte o anda acıma duyguma sonsuz utanç karıştı. Çünkü korkularıyla oynarken keyif duymuştum. Kendimi toparladım. Az ötedeki ışıklar beni artık koruyordu, kendimi güvende hissediyordum. Onların isteğine uyup öfkeli ve aç bakışlarındaki düş kırıklığını yok etmeliydim.

Hızla arkama döndüm. Birinin yüzüne bakarak konuştum: "Beni niçin polise şikâyet edeceksiniz?" diye sor-

dum. Ses tonumda biraz korku vardı. "Bunu yapmakla ne geçecek elinize? Belki beni içeri atarlar, belki de serbest bırakırlar... Bunun size hiçbir yararı olmaz ki... Niçin berbat edeceksiniz yaşamımı?"

Gençler şaşırmış gibi yüzüme baktı. Öfkeyle bağırmamı, onları sindirecek sözlerle tehdit etmemi beklemiş olacaklardı. Kendileriyle yumuşak sesle konuşacağımı hiç ummamış gibiydiler. Bir süre sustuktan sonra biri yanıt verdi: "Hak yerini bulsun istedik..." Özür dilermiş gibi konuşmuştu. "Biz sadece görevimizi yapıyoruz."

Böyle bir şeyi ilk kez yapmıyorlar gibiydi. Ancak söyledikleri yine de biraz yapmacıktı. Nedense bakışlarını yüzümden kaçırıyorlardı. Sonra hiç konuşmadan öylece durdular. Neyi beklediklerini anladım. Yalvarayım, kendilerine para teklif edeyim istiyorlardı.

O gece yaşadıklarımı, kafamdan geçen düşünceleri tüm ayrıntılarıyla hâlâ anımsıyorum. İçimdeki kötülük duyguları önce, onları bir süre bekletmemi, onlara eziyet etmemi ve bundan zevk almamı istedi. Fakat hemen kendimi zorladım, korkularını gidermek için yalvarır gibi konuştum. Onlarla bir oyun oynadım, bana acımaları, olup biteni kimseye anlatmamaları, bana eziyet etmemeleri için yalvardım. Karşımdaki acemi şantajcı iki delikanlı şaşırdı, aramıza bir sessizlik girdi.

Uzun sessizliğin ardından özlemini çektikleri söz ağzımdan çıktı: "Ben... Ben size... 100 kron vereceğim."

Üçü de ürkmüş gibi birbirlerine baktı. Her şeyi yitirmiş olduklarını sandıkları anda kendilerine bu kadar çok para vereceğimi söylemem onları çok şaşırtmıştı. Yüzündeki suçiçeği yarası dikkatimi çekmiş olan genç sinirli sinirli bana bakarak konuştu. Önce biraz kekeledi. Kelimeler boğazına tıkanmış gibiydi. "200 kron..." dedi.

"Fakat bu kadarı da çok," diye atıldı genç kadın. "Bu kadar parayı vereceğine şükretmelisiniz! Ne yaptı ki? Sadece biraz kolumu tuttu! Aşırıya kaçıyorsunuz!"

Genç kadın gerçekten öfkelenmişti. Duygulandım. Açgözlü sandığım birisi bana acıyordu. Dolandırıcılık dürüstlüğe dönüşmüştü. Kendimi bir an için iyi hissettim. Heyecanlanır gibi oldum. Fakat bu insanların korku ve utançlarıyla daha fazla oynamayacak, onlara eziyet etmeyecektim. Evet, bu kadarı yeterdi!

"Peki, 200 kron olsun."

Üçü de sustu. Cüzdanımı çıkardım. Yavaş yavaş açtım. İsteseler di o anda elimdeki cüzdanı kapıp karanlıkta kaybolurlardı. Fakat onlar utanırmış gibi başlarını çevirdiler. Sanki aramızda gizli bir anlaşma vardı. Savaş ve oyun şimdi sona ermişti. Doğruluk ve güven gelmiş, aramızda insanca bir ilişki oluşmuş gibiydi. Hırsızlık malı banknotlar destesinden yüzlük iki banknot aldım ve gençlerden birine uzattım.

"Teşekkür ederim," dedi istemdışı ve parayı alıp başını başka yöne çevirdi. Durumun komikliğini anlamış gibiydi. Zorla aldığı para için teşekkür etmişti. Utanmış

olacaktı. Onun utancı beni üzdü. Bir başkasının benden utanmasını hiç istemezdim. Ne de olsa o gün ben de hırsızın tekiydim. Zayıf ve korkaktım, iradesizdim. Kendini aşağılanmış hissetmesi beni üzmüştü. Onu bu duygularından kurtarmalıydım. Teşekkürüne karşı çıktım.

"Ben size teşekkür borçluyum," dedim. Bunu çok içten söylemiş olmama hemen şaşırdım. "Eğer beni ele verseydiniz mahvolmuştum. Kafama kurşun sıkardım. Tabii bunun da size hiçbir yararı olmazdı. Böylesi daha iyi. Şimdi ben sağa doğru yürüyeceğim. Siz de öteki yana giderseniz fena olmaz. İyi geceler."

Bir an hiç konuşmadan öylece durdular. Sonra delikanlılardan biri, "İyi geceler," diye mırıldandı. Sonra yanındaki genç, en son da hep loşlukta durmuş olan genç kadın bana iyi geceler diledi. Sesi sıcacık, içten çıkmıştı. Ayrılırken üçünün de varlığımdan hoşlanmış olduğunu hissettim. Birlikte olduğumuz olağanüstü bu anı unutmayacaklarına emindim. Belki günün birinde bir hapishane hücresinde veya hastane odasında beni anımsayacaklardı. Artık benden bir parça, içlerinde yaşayacaktı. Bu üç insana böyle bir şey vermiş olma zevki şimdiye kadar hiç tanımadığım bir duyguyla içimi doldurdu.

Gecenin karanlığında ağır ağır Prater'in çıkışına doğru yürüdüm. Beni sıkan her şey bir anda yok olup gitmişti. İçimdeki baskı o güne dek tanımadığım bollukta boşalıyor, çevremdeki sonsuz dünyaya akıp gidiyordu. Sanki şimdi gördüğüm her şey benim için yaşıyordu,

ben de onlara tüm duygularımla bağlıydım. Yanından geçtiğim kara ağaçlar hışırdayarak beni selamlıyorlardı. Ben onları seviyordum. Başımın üzerinde yıldızlar ışıldıyordu, ak selamlarını içime çekiyordum. Bir yerlerden kulağıma gelen sesler sanki şarkılar söylüyordu. Şarkıları benim içindi. Göğsümü saran kabuğu artık parçalamıştım, şimdi her şey benim oluvermişti. Kendini feda edişin, eli açıklığın sevinci ruhumu dolduruyordu. Ah, ne güzeldi başkalarını sevindirmek! Hissediyordum, onlar sevinirken insan da mutlu oluyordu. Yeter ki o bağrını açsın! Canlı bir akım yükseklerden derinliğe düşüyor, sonra köpürerek sonsuzlara çıkıyor, insandan insana geçiyordu.

Prater'in çıkışında, faytonların durağında yere çömelmiş bir satıcı kadın gördüm. Önündeki tozlanmış çöreklerle meyvelere öylece bakıp duruyordu. Sabahtan bu yana burada oturuyor olmalıydı. Yorgunluktan uyukluyor gibiydi. Niçin onu da sevindirmeyeyim, diye bir an düşündüm. Şekerli bir çörek aldım ve önüne bir banknot bıraktım. Hemen para üstü vermek istedi fakat ben yoluma devam ettim. Bir an başımı çevirip baktım. Şaşkınlıkla, ağzı açık elindeki paraya bakıyordu. Peşimden seslendi, bana iyi dilekler yolladı. Elimde çörekle faytoncunun atına yaklaştım. Hayvan başını çevirip baktı, neşeyle burnundan soludu. Pembe burun deliklerini okşayıp çöreği uzattım. Donuk bakışlarında hemen bir borçluluk duygusunu sezdim. İçim birden daha çok se-

vindirme isteğiyle doldu. Birkaç gümüş parayla, renkli banknotlarla insanların korkularını yok eder, tasalarını giderir, onları keyiflendirebilirdim. Burada niçin dilenciler oturmuyordu? Niçin balon almak isteyen çocuklar yoktu? Saçlarına ak düşmüş, suratı asık bir topal, elinde bir sürü balon, ayağını sürüye sürüye evine dönüyordu. Uzun ve çok sıcak bir günün sonunda işleri pek iyi gitmemiş olacaktı. Canı sıkkın gibiydi. Yanına sokuldum ve "Hepsini bana verin," dedim. "Tanesi 10 heller," diye mırıldandı ve tuhaf tuhaf yüzüme baktı. Bu şık adam renkli balonları ne yapacak, diye düşünüyor olmalıydı. "Verin hepsini," diye tekrarladım ve adama 10 kronluk bir banknot uzattım. Adam sendeler gibi oldu, gözlerinde bir ışıltı belirdi ve eli titreyerek balonların bağlı oldu ipi uzattı. Aynı anda parmaklarımın yukarı doğru çekildiğini sezdim. Balonlar gitmek istiyordu. Gökyüzüne çıkacaklar, özgür olacaklardı. Haydi gidin! Nereye isterseniz oraya gidin! İplerini elimden bıraktım. Rengârenk balonlar gecenin karanlığına yükseldiler. İnsanlar koşup geldi. Loş köşelerden âşıklar çıktı, faytoncular kamçılarını şaklattı. Seslenenler oldu. Herkes birbirine neşeyle uçuşan balonları gösterdi. Onlar artık özgürdü. Ağaçların üzerinden geçip evlere, damlara doğru gittiler, az sonra karanlıkta gözden kayboldular. İnsanlar neşelenmişti. Benim çılgınlığım onları mutlu etmişti...

Niçin daha önce bilememiştim, başkalarını sevindirmenin ne güzel, ne kolay bir şey olduğunu? Cüzda-

nımdaki banknotlar yanmaya devam ediyordu. Onlar da uçmak, beni terk edip başkalarına gitmek istiyordu. Cüzdanımdaki bütün paraları çıkardım. Lajos'tan çaldığımla benim olanları. Onları her isteyene verecektim. Az ötede Prater'in giriş caddesini süpürmekte olan canı sıkkın adamın yanına gittim. Yol soracağımı sanmış olacak, asık suratla bana baktı. Gülümsedim ve bir yirmilik banknot uzattım. Ne olduğunu anlamamış gibi bir süre yüzüme baktı. Sonunda parmaklarımın arasındaki banknotu aldı. Bir şey söylememi beklediği bakışlarından belliydi. Bense sadece güldüm ve "Kendine güzel bir şey al!" dedim ve yoluma devam ettim. Başka kime verebilirim diye sağıma soluma bakındım. Karşıma çıkan olmadı. Az sonra bana laf atan bir sokak kadınına da banknotlardan birini uzattım. Sokak lambalarını yakan adama iki banknot verdim. Bir fırının açık camından bir banknot attım. Arkamda sevinç ve mutluluk bırakarak yoluma devam ettim. Elimde kalan son paraları da geçtiğim bir sokaktaki kilisenin basamaklarına savurdum. Ertesi sabah duasına gelecek yaşlı kadınların 100 kron bulunca sevinip Tanrı'ya dua edeceklerini, fakir bir üniversite öğrencisinin, işe giden zavallı bir kızın veya fabrika işçisinin nasıl şaşırıp mutlu olacağını gözümün önüne getirdim. Ben de bu gece şaşkın ve mutluydum...

Banknotları ve gümüş paraları nereye saçmış olduğumu bugün anımsamıyorum. O gece ruhum sendeliyordu. Elimdeki en son banknotlar sağa sola uçarak uzaklaşın-

ca rahatladığımı hissettim. Ben de onlarla birlikte uçtum, özgürlüğüme gittim. Cadde, gökyüzü, evler... Her şey beni sarıp içimi doldurdu. Onlara sahip oldum, onlarla bütünleştim. Bunlar hiç tanımadığım duygulardı. Şimdiye kadar var olduklarından habersizdim, onlarla ortak bir yaşamım olduğunu da bilmiyordum. O, sadece sevenin ve kendini teslim edenin hissedebileceği büyük, güçlü bir yaşamdı.

Sonra en son karanlık geldi. Mutluluktan uçar gibi evime döndüm. Anahtarla kapıyı açtım ve kendimi odalarıma giden karanlık koridorda buldum. Müthiş bir korku içimi kapladı. Şimdi adımımı attığım evde, eski yaşamıma dönecektim. Hayır, yatağıma uzanmalı, gecenin benden uzaklaştırmak istediği o güzel şeylerle bağlantı kurmalıydım. Artık birkaç saat öncesine kadar olduğum o duygusuz, dünyaya uzak centilmen insandan kurtulmak zorundaydım. Suçluluğun ve sefaletin çok derinliklerine düşmeyi yeğlerdim. Yorgundum, çok yorgundum. Uykunun içimdeki sıcaklığı, yakıcılığı, beni canlandırmış her şeyi yok edeceğinden, sabah uyandığımda az önce yaşadıklarımı olağanüstü bir düş sanacağımdan korktum.

Ancak sabah kalkıp da yeni bir güne başladığımda keyfim yerindeydi. Duygularım borçluluk doluydu, hiçbirini yitirmemiştim. O geceden bu yana dört ay geçti. Eski yaşamımın uyuşukluğu bir daha geri dönmedi. Her gün yeniden canlanıyorum. Üzerinde durduğum dün-

yadan devrilip hiç tanımadığım bir yaşama yuvarlandığım gece, yeni yaşamı coşkuyla içime çekmiştim. Belki kanım o andaki kadar kaynamıyor, ancak her nefes alışımla yaşam coşkusunu yeniden ruhuma dolduruyorum. Biliyorum, ben artık başka bir insanım. Duygularım ve bilincim değişik. Tabii, ben şimdi iyi bir insanım, demek istemiyorum. Ancak şunu biliyorum, ben eskisine göre çok daha mutluyum. Yaşamıma bir anlam geldi. Toplum düzeninin ölçülerini ve kalıplarını önemsemiyorum, kendime hiçbir şeyi yasaklamıyorum. Ne başkalarından, ne de kendimden utanıyorum. Onur ve suç gibi sözler benim için artık cansız, anlamsız. Karşıma çıkan her şeyi de yük olarak görmüyorum. O gece, büyüsünü ilk kez tanıdığım güç sayesinde yeni yaşamımın tadını çıkarıyorum. Beni nereye sürüklediğini de bilmek istemiyorum. Belki başkalarının, yük diyeceği yeni bir engeli karşıma çıkaracak, belki de beni çok yüce, olağanüstü bir amaca sürükleyecek... Bana kalırsa, yazgısının ona çizdiği yolu bir gizem olarak kabullenen kişi yaşamın gerçek tadına varır.

Ben yaşamı hiç böylesine coşkuyla sevmedim. Değişik yaşam biçimlerini önemsemeyip onları boş veren kişinin suç işlediğini şimdi biliyorum. Kendimi anladığım günden bu yana da çevremdeki birçok başka şeyi daha iyi anlıyorum. Bir vitrinin önünde duran insanın bakışlarındaki hırs beni sarsıyor. Bir köpeğin neşeyle sıçramasıysa bana keyif veriyor. Artık çevremdeki her şeye ilgi duyuyorum,

hiçbir şeyi boş vermiyorum. Eskiden sadece keyif verici haberlerle müzayede reklamları için sayfalarını karıştırdığım günlük gazetelerde hemen hemen bütün haberleri okuyup heyecan duyuyorum. Bir süre öncesine kadar canımı sıkmış kitapları da şimdi okurken anlıyorum. İlginç bir şey dikkatimi çekti: Artık yakın çevremdeki insanlarla kısa sohbetler dışında başka konular üzerine de konuşabiliyorum. Evimde yedi yıldır çalışan hizmetkârla da şimdi sık sık çene çalıyorum. Eskiden hiç umursamadan yanından geçtiğim apartman kapıcısına da artık selam veriyorum. Geçenlerde kızının ölümünden söz etti. Adamın anlattıkları bana Shakespeare trajedilerinden daha çok dokundu. Bendeki değişikliği – yakınlarıma belli etmemeye çalışsam da – yavaş yavaş dostlarım fark etmeye başladı. Her gün karşılaştığım insanlar bana birden dostluk gösteriyor. Yanımdan geçen, daha önce hiç karşılaşmadığım köpekler sokuluyor. Bazı tanışlar beni gençleşmiş bulduklarını söylüyor.

Gençleşmek mi? Ben daha yeni yaşamaya başladığımı hissediyorum. Eskiden yaşadıklarım sanki bir yanılgı, bugüne kadar yaptığım bir hazırlıktı. Şu günlerde yaşadıklarım bana çılgınlık gibi de gelse, beni mutlu ediyor, içimi ısıtıyor, duygularımı uyandırıyor. Yaşamımı değiştiren bu mucizeyi kaleme alırken bunu sadece kendim için yapıyorum. Yaşadıklarım üzerine hiçbir dostlumla konuşmadım. Çünkü iç dünyamın nasıl ölmüş olduğunu onlar hiç bilmemişti. Şimdi nasıl canlandığımı

da bilmeyecekler. Günün birinde, yaşamın tam ortasında ölüm karşıma çıktığında, bu kaleme aldıklarımın birisinin eline geçebileceğinden ne korkuyorum, ne de buna üzülüyorum. Çünkü o anın büyüsünü bir gün olsun tanımamış bir insan, kaçamak, gelip geçici, tek akşamlık bir serüvenin sönmeye başlamış bir yazgıyı ateşleyebileceğini – daha altı ay önce ben de böyle birisiydim – anlayıp kavrayamaz. Onun karşısında utanç duymuyorum, çünkü o beni anlamıyor. Bağlılığın ne olduğunu bilen ise beni anlıyor. Benliğini bulan insan için bu dünyada yitireceği hiçbir şey yoktur. Günün birinde içindeki insanı tanımış olan, bütün insanları tanır.

Baron Friedrich, seçkinlerin hayatına özgü duyarsızlaşmayla boğuşan bir burjuvadır, ta ki o olağanüstü geceye kadar. Evden öylesine çıktığı bir pazar günü kendini at yarışlarında bulmasıyla, ona tekrar yaşadığını hissettirecek küçük bir 'suçun' pençesine düşer. Haksız kazançla elde ettiği paranın vicdanına yüklediği ağırlık, onu gecenin derinliklerinde silinmeye yüz tutmuşların, şehrin artıklarının arasına sürükler. Gecenin sonunda cepleri de ruhu kadar hafiflemiş bir şekilde evine dönerken, varoluşun gerçek anlamını yüreğinde hisseder.

Küçük mutluluklarla gelen uyanışın sadece altı saat içinde bir adamın hayatını tepeden tırnağa nasıl değiştirebileceğini gözler önüne seren bu eseri, Ahmet Arpad'ın özenli çevirisyle sunuyoruz.

Ahmet Arpad (1942, İstanbul): İstanbul Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı mezunudur. Almanya Federal Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, Goethe Enstitüsü, Robert Bosch Vakfı ve S. Fischer Vakfı tarafından ortaklaşa verilen Tarabya Ödülü ve 2016 Talât Sait Halman Çeviri Ödülü'ne layık görülmüştür.

ISBN: 978-605-7572-56-1
9 786057 572561
KDV'den muaftır